

Iz sveta tišine

Letnik XXXVII, št. 5-6, maj-junij 2016 | ISSN 1318-139

Skupščina Zveze

Izobraževanje gluhih in naglušnih v integraciji

Srečanja mladih gluhih in predstavnikov EUDY

Mladi gluhi težko do prve zaposlitve

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je dvojna, majska in junijska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste našli zanimivosti iz življenja gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Prejšnja številka je bila posvečena uspehu našega atleta Tadeja Encija, poročilom o uspehih v preteklem letu in odmevom iz naših društev. Tokratno številko pa posvečamo mladim gluhim, saj lahko v njej preberete o izobraževanju gluhih in naglušnih v integraciji, o tem, s kakšnimi težavami se srečujejo mladi gluhi pri iskanju prve zaposlitve, in o obisku dveh predstavnikov Evropske zveze gluhih mladih (EUDY). V glasilu najdete poleg rednih rubrik tudi veliko koristnih in zanimivih informacij.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Če bi želeli tudi sami napisati kakšen prispevek, ste pristrčno vabljeni, da ga pošljete po elektronski pošti ali na naslov Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, s **pripisom 'za IST'**.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite prejemati, vas vabimo, da nam na naslov Zveze ali po elektronski pošti sporočite svoje ime, priimek ter naslov, da vas uvrstimo med njegove prejemnike.

Ne pozabite tudi na spletno glasilo IST, ki je dosegljivo na spletni strani www.zveza-gns.si.

Še vedno velja vabilo za dejavno sodelovanje pri ustvarjanju našega skupnega glasila Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

V uredništvo prihajajo različne vrste datotek in fotografij za objavo. Radi bi vas vnovič spomnili na že napisana navodila, kako in v kakšni obliki je treba pripraviti in poslati datoteke. Le ob upoštevanju navodil bomo lahko zagotovili kakovost našega tiskanega medija.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije narejene s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalca, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument! Ko boste besedilo v Wordu poslali po elektronski pošti, zraven pripnite še fotografije v formatu jpg. Če poslane fotografije in besedila ne bodo ustrezala navodilom, bomo članke prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendić, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko, Robert Žlajpah **Lektorica:** Anita Jurič **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografiji na naslovnici: Skupščina Zveze in Srečanja mladih gluhih in predstavnikov EUDY **Foto:** Sašo Letonja

Predstavnika Evropske zveze mladih gluhih (EUDY) v Sloveniji

Za nami je že skoraj polovica leta in lahko povemo, da je bila zelo uspešna in delovna. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v tem času izvedla različne delavnice, izobraževanja, predavanja in predstavitve tehničnih pripomočkov. Prav tako so bili naši strokovni delavci aktivni udeleženci raznih predavanj, seminarjev in konferenc.

Uspešno smo kandidirali na letošnji skupščini Evropske zveze naglušnih (EFHOH) za organizacijo skupščine Evropske zveze naglušnih leta 2018. Našo kandidaturo je v Parizu predstavila podpredsednica Zveze Darja Pajk.

Zveza je povabila Evropsko zvezo mladih gluhih (EUDY – European Union of the Deaf Youth) k sodelovanju na delavnici, ki je bila v soboto, 14. maja 2016, v Ljubljani. Na komunikacijski delavnici za mlade gluhe, ki je bila 20. februarja letos v dvorani Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, je bila udeležencem predstavljena informacija o dogodku z vodilnimi predstavniki Evropske zveze mladih gluhih. Na delavnici so mladi gluhi in naglušni iz vse Slovenije imeli možnost spoznati organiziranost te evropske zveze in pridobili so informacije, kako delujejo mladi gluhi in naglušni v evropskih državah. Timothy Rowies, predsednik Evropske zveze mladih gluhih, in Belén Navas Serna, predstavnica Evropske zveze mladih gluhih za medije, sta aktivno sodelovala kot predavatelja.

Prav tako je Zveza organizirala okroglo mizo na temo izzivov zaposlovanja gluhih in naglušnih v Sloveniji. Prehod mladih v prvo zaposlitev je pogosto težaven korak za marsikaterega mladostnika, sta-

nje na področju zaposlovanja mladih gluhih, naglušnih, gluhoslepih in mladih s polževim vsadkom pa je še toliko slabše.

Različni raziskovalci so ugotavljali, da dolgotrajna brezposelnost zelo negativno vpliva na različne vidike mladostnikovega življenja. Najpogosteje ima posledice na področju anksioznosti, psihičnega blagostanja mladostnika in samozavesti. Pri dolgotrajno brezposelnih mladih se pojavlja tudi več psihosomatskih simptomov.

To je le delček aktivnosti, ki jih je Zveza že realizirala v letošnjem letu, saj se preprosto ne da vsega napisati na tej strani. Zato pa vas v vsaki številki glasilo Iz sveta tišine sproti in redno informiramo in obveščamo o našem delu, uspehih, dosežkih in novostih.

Ob tej priložnosti bi želel pozvati društva in vse posameznike, ki se udeležujete dogodkov v vaših društvih, da o tem tudi kaj napišete in nam to skupaj s slikami, pod katere napišete, kaj predstavlja, pošljete na elektronski naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si. Naj se bere in vidi tudi vaše delo!

Hkrati bi se rad zahvalil nekaterim strokovnim delavcem Zveze, društev in ostalim piscem, ki nam redno pošiljate svoje prispevke in z njimi bogatite glasilo. Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom in so vsi prispevki zelo pomembni. Zato naj se tudi vaš glas sliši dlje kot le do prvega sosedu.

Adem Jahjefendić

S sekretarjeve mize

»Pravičnim se ni treba bati.«
(Hebrejski pregovor)

Zakon o socialnem varstvu

Državni zbor Republike Slovenije S je 20. 5. 2016 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu (ZSV-F). V skladu s tem se bosta prek Socialne zbornice Slovenije pripravila in izdala Pravilnik o pripravi na področju socialnega varstva ter Pravilnik o opravljanju strokovnega izpita na področju socialnega varstva.

Okrogla miza o zaposlovanju gluhih in naglušnih

Zveza je organizirala okroglo mizo na temo izzivov zaposlovanja gluhih in naglušnih v Sloveniji. Na okroglo mizo smo povabili vsa društva ter zainteresirano javnost. Udeležilo se je tudi kar nekaj posameznikov, ki so se že spopadli z aktivnim iskanjem zaposlitve ali pa so še v fazi iskanja. Veseli smo bili predvsem udeležbe predstavnikov podjetja Racio, ki je tudi koncesionar zaposlitvene rehabilitacije za osebe z okvaro sluha. Okrogla miza je bila izvedena predvsem v želji po medsebojnem informiranju in ozaveščanju uporabnikov o možnostih, ki jih ponuja veljavna zakonodaja na področju zaposlovanja.

Okrogla miza »invalidi in pomen tehničnih pripomočkov v procesu rehabilitacije in na delovnem mestu«

Univerzitetni klinični inštitut Republike Slovenije – Soča je organiziral okroglo mizo na sejmu sodobne medicine Medical v Gornji Radgoni na temo tehničnih pripomočkov na delovnem mestu in v procesu rehabilitacije. Aktivno vlogo na tem sejmu je imelo tudi Društvo gluhih in naglušnih Pomurja s sekretarjem Brankom Gornjcem, ki je na predava-

Razstavní prostor

nju predstavil specifične vse osebe z okvaro sluha. S predavanjem in aktivno vlogo na okrogli mizi je predstavljal tudi Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije ter sebe kot predsednik Sveta za invalide v Murski Soboti.

Stališče Evropskega foruma tolmačev za znakovni jezik in Evropske zveze gluhih glede usposabljanj za mednarodno krettnjo

Objavili smo stališče glede usposabljanj za mednarodno krettnjo. Poudariti je treba, da mednarodna krettnja nima statusa jezika in je obravnavana kot možnost sporazumevanja na mednarodnih dogodkih. Tolmačenje mednarodne krettnje ne more nadomestiti tolmačenja nacionalnega znakovnega jezika. Izkušnje tudi kažejo, da se osebe, ki ne poznajo vsaj enega ali več tujih jezikov, težko priučijo v mednarodni krettnji.

Tolmačka slovenskega znakovnega jezika

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč organov javnega sektorja

Na pobudo Evropskega invalidskega foruma je 20 evropskih invalidskih združenj, vključno s številnimi evropskimi asociacijami, izrazilo svoje nestrinjanje in zaskrbljenost, ker je evropski svet občutno razvodenel predlagano Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč javnega sektorja. 20 podpisanih evropskih združenj meni, da bi morala direktiva vsebovati naslednje ključne elemente:

- Spletišča celotnega javnega sektorja in spletišča, ki so povezana z izvajanjem javnih storitev,

morajo biti dostopna vsem, tudi takrat, ko storitve izvaja zasebni sektor.

- Direktiva mora zajemati dostopnost vsebin na mobilnih napravah in prek mobilnih aplikacij, kjer se danes dostopa do večine digitalnih vsebin.
- Ker večina postopkov, povezanih z javnim sektorjem ali javnimi storitvami, zahteva interakcijo z dokumenti, ki se prenesejo z medmrežja, morajo biti dostopni tudi ti.
- V luči konvencije in Direktive o javnem naročanju iz 2014 se javna sredstva ne bi smela uporabljati za financiranje nedostopnih vsebin.

Dostopnost avdiovizualnih medijev – pregled stanja in usmeritve

Najprej je pomembna ugotovitev, da pravzaprav ni uradnih podatkov o osebah, ki imajo težave pri dostopu do programskih vsebin. Na enem mestu ni mogoče dobiti vseh podatkov o številu prebivalcev z okvarami vida, sluha in z drugimi težavami, ki predstavljajo oviro pri dostopu do programskih vsebin. Ocenjuje se, da je gluhih in naglušnih prek 70 tisoč (vključeni so gluhi, naglušni, gluhoslepi in tisti, ki imajo polžev vsadek). Slepih in slabovidnih je med 8 in 10 tisoč. S staranjem prebivalstva se bo delež obojih še povečeval. Podobno velja za prebivalce s kognitivnimi težavami in omejeno gibljivostjo, katerih število se s staranjem prebivalstva prav tako povečuje. Če združimo številke, ima težave pri dostopu do programskih vsebin najmanj 10 odstotkov prebivalcev Republike Slovenije. Zavedati pa se moramo, da se s težavami pri spremljanju programskih vsebin lahko soočajo tudi druge skupine prebivalcev, kot so priseljenci iz nekdanjih jugoslovanskih republik, mladostniki, ki še ne morejo slediti podnapisom, in drugi, tako da se ocenjuje, da ima lahko težave pri dostopu do programskih vsebin celo do 25 odstotkov prebivalcev. Dokument je izrednega pomena pri ugotavljanju stanja in smernic za nadaljnji razvoj, na katerem bo delala Zveza.

Prisluhnimo tišini

Izobraževanje gluhih in naglušnih v integraciji vedno bolj dostopno

V šolskem letu 2014/2015 so bili v treh osnovnih šolah štiri učenke in učenci, ki so potrebovali tolmača. Dijakov, ki bi potrebovali tolmača, v srednjih šolah izven Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana ni bilo. V šolskem letu 2015/16 imajo pravico do tolmača ob začetku šolskega leta v rednih osnovnih šolah štirje učenci, v srednjih dva dijaka in v Centru za sluh in govor Maribor, kjer praviloma uporabljajo druge metode za delo z otroki, en učenec. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je sledilo evalvacijam šol in Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana ter Centru za sluh in govor Maribor odobrilo dodatna delovna mesta strokovnih delavcev z nalogami tolmačenja. Zveza je na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport poslala tudi pobudo, da bi se v okviru izbirnih predmetov slovenskega znakovnega jezika učili tudi drugi učenci v osnovnih šolah. Ministrstvo je to pobudo podprlo in posredovalo v strokovno obravnavo Zavodu RS za šolstvo.

Tolmačka v šolskih klopeh

Mednarodni dan ozaveščanja o hrupu

Za vsak mednarodni dan ozaveščanja bodisi o hrupu, sluhu in podobno Zveza pripravi izjavo za javnost, ki jo posreduje vsem medijem. Na podlagi te izjave se na nas obračajo številni novinarji, katerim podamo vse relevantne informacije, da jih objavijo v svojih medijih. Sistematično ozaveščamo javnost in beležimo vedno več medijskih objav, ki so po večini pozitivne in informativne.

Evropska zveza mladih gluhih v Sloveniji

Zveza je povabila Evropsko zvezo mladih gluhih (EUDY – European Union of the Deaf Youth) k sodelovanju na delavnici, ki je bila v soboto, 14. maja 2016, v Ljubljani. Na komunikacijski delavnici za mlade gluhe, ki je bila 20. februarja letos v dvorani Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, je bila udeležencem predstavljena informacija o dogod-

ku z vodilnimi predstavniki EUDY. Na delavnici so mladi gluhi in naglušni iz vse Slovenije imeli možnost spoznati organiziranost te evropske zveze in pridobili so informacije, kako delujejo mladi gluhi in naglušni v evropskih državah. Timothy Rowies, predsednik EUDY, in Belén Navas Serna, predstavnica EUDY za medije, sta aktivno sodelovala kot predavatelja.

Belén Navas Serna in Timothy Rowies

Predstavnik Zveze dr. Matjaž Debevc imenovan v ekspertno skupino Svetovne zveze gluhih

Zveza je kandidirala dr. Matjaža Debevca v ekspertno skupino Svetovne zveze gluhih in veseli smo bili povratne informacije, da je bil potrjen in imenovan. To predstavlja novo moč v mednarodnih vodah in predvsem večji ugled Zveze na mednarodnem področju.

Dr. Matjaž Debevc

Ministrstvo za pravosodje – dostopnost sodnih obravnav za gluhe in naglušne

Veliko časa in energije se je vložilo v dogovarjanje z ministrstvom glede pozitivnih sprememb na tem področju. Izraz »gluhonemi« se počasi briše iz vseh aktov in predpisov ter se zamenjuje s terminom gluhi, naglušni, gluhoslepi. Prav tako se vnaša izraz znakovni jezik oziroma uporabniki znakovnega jezika. Sodni tolmači slovenskega znakovnega jezika že prejemajo nove izkaznice, ki so prilagojene novim terminom. Dogovorili smo se za nadaljnje sodelovanje glede ustreznih prilagoditev za naglušne osebe v sodnih dvoranah različnih sodišč. Dogovorili smo se tudi, da se pristopi k izobraževanju sodnikov in drugih strokovnih delavcev na področju sodstva glede specifik dela z gluhi, naglušnimi in gluhoslepimi.

Sodni red

Zveza se je z Ministrstvom za pravosodje uskladi-la glede sprememb sodnega reda, in sicer da se vabila na sodne naroke spremenijo v tistem delu, ki določa, da bo lahko od sedaj naprej oseba, ki je vabljen, imela možnost izraziti specifik in zahtevane prilagoditve. Zagotovo beležimo pozitiven odnos ministrstva za pravosodje in so lahko vzgled dobre prakse glede dostopnosti.

Imenovanje Sveta za slovenski znakovni jezik

Na podlagi Zakona o uporabi slovenskega znakovnega jezika je Vlada RS imenovala nove člane Sveta za slovenski znakovni jezik. Člani sveta so iz različnih ustanov, ki se dotikajo življenja, izobraževanja in dela gluhih ter znakovnega jezika. Poleg ostalih so v imenu Zveze imenovani predsednik Zveze Mladen Veršič, ki je bil izvoljen tudi za podpredsednika sveta, Meri Moderndorfer, Martin Dobnikar ter

Robert Lah Veršič. Predsednik sveta bo na predlog Univerze v Ljubljani tudi v novem mandatu dr. Stane Košir.

60. obletnica delovanja Društva gluhih in naglušnih Dolenjske in Bele krajine

Društvo je v mesecu maju obeležilo 60. obletnico delovanja. Društva so mnogim gluhim drugi dom, saj jim predstavlja pomembno socialno sredino, ki je zaradi komunikacijskih ovir ne najdejo v sliščem svetu. Program prireditve, ki so jo poimenovali 60 odtenkov sluha, so izpeljali v prostorih atrija Knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu. Poleg programa so organizirali razstavo likovnih del, podelitev priznanj ter pogostitev z družabnim srečanjem. Iskreno čestitamo vsem članom, vodstvu ter vsem strokovnim delavcem, ki so pripomogli k obeležitvi okrogle obletnice delovanja.

Skupščina Zveze

Delegati Skupščine Zveze so na svoji redni seji potrdili poročila za leto 2015 in plan dela za leto 2016. Veselita nas visoka udeležba in podpora skupnemu delu Zveze in društev. Postavili so veliko vprašanj, na katera so dobili ustrezne odgovore. Vse to kaže, da so delegati vedno bolj seznanjeni in vedoželjni, kar nas veseli, saj tako vidimo, da naše delo spremljajo, predvsem pa podajajo svoja razmišljanja in predloge.

Skupščina Zveze

Zavarovanja slušnih aparatov

Aktivno smo se predvsem s pomočjo podpredsednice Zveze Darje Pajk lotili celotnega pregleda zavarovanj slušnih aparatov. Pregledali smo ponudbe različnih zavarovalnic ter vse pozvali k pripravi ugodnejših zavarovanj. Ugotovili smo, da nekatere ponujajo tovrstna zavarovanja, nekatere ne, ter da jih zelo malo koristi to storitev.

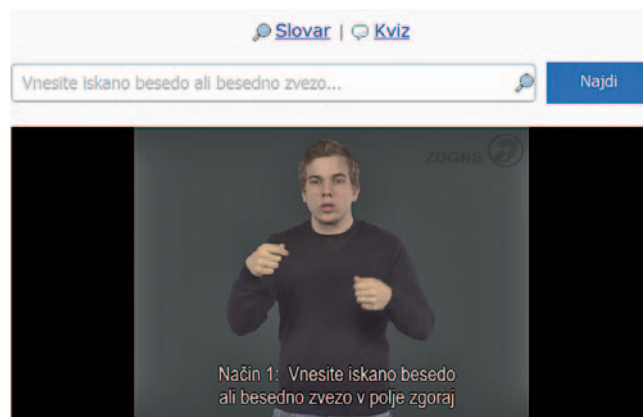
Slušni aparati

On-line počitnikovanje kapacitet Zveze

Zaživel je on-line program urejanja počitnikovanj kapacitet na Zvezi. Spremembe so bile predvsem v želji, da približamo ponudbo čim širšemu krogu naših uporabnikov ter sledimo razvoju tehnologije in prijazne dostopnosti. Veseli nas, da se je program zelo dobro prijel, ter beležimo večje število prijav in koriščenja kapacitet. Z razvojem tehnologije bomo ta program še dopolnjevali in ga predvsem tehnološko še bolj približali uporabnikom.

Spletni Slovar slovenskega znakovnega jezika

Slovar se redno nadgrajuje ter ponuja predvsem nove in uporabne vsebine. Sproti se vnašajo nove kretnje in beležimo vedno večji krog uporabnikov, ki poleg samih vsebin kretenj uporabljajo številne

Tematski sklopi

Slovenščina	Učni primeri-SZJ	Besedne zveze	Horoskop
10	5	14	2
Učni primer - mednarodna kretnja	Računalništvo	Stroji	ABECEDA
9	13	4	27
Sporazumevanje	Osebe	Živali	Družbena ureditev, politika
88	95	111	143

Slovar znakovnega jezika na spletni strani Zveze

druge vsebine v sklopu tega slovarja. Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika postaja osrednja strokovna organizacija na področju razvoja slovenskega znakovnega jezika.

Dve delovni skupini za razvoj slovenskega znakovnega jezika

Zaradi širjenja vsebin raziskovanja slovenskega znakovnega jezika smo na zvezi ustanovili dve delovni skupini. Prva skupina se osredotoča na stavke, zgodovino in slovnico slovenskega znakovnega jezika. Koordinira jo Nina Orešnik. Druga skupina se osredotoča na razvoj novih kretenj, vodi pa jo Valerija Škof. Trenutno smo v fazi ustanavljanja tretje delovne skupine na podlagi specifičnih potreb za gluhoslepe.

Seminar Zveze, Mokrice

Na letošnjem seminarju smo se posvetili metodologiji Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS, in sicer poenotenju določenih kriterijev, ki vplivajo na delitev sredstev. Na koncu smo se pogovorili o različnih nadzorih, ki smo jih podvrženi tako na državni kot lokalni ravni. Zagotovo eden bolj zahtevnih seminarjev z namenom, da smo še bolj učinkoviti.

Udeleženci seminarja

Obisk študentov Pedagoške fakultete na Zvezi

Približno 40 študentk pedagoške fakultete je obiskalo Zvezo ter si ogledalo naše prostore in programe. Mladen Veršič, Matjaž Juhart, Nina Orešnik, Slavko Pavlič in Robert Lah Veršič so obogatili predstavitve ter odgovarjali na številna vprašanja.

Obisk študentov Pedagoške fakultete

Upravni odbor Komplexa Fiesa, Upravni odbor Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije, Skupščina Socialne zbornice Slovenije

Predstavniki Zveze smo aktivno sodelovali na številnih organih, katere člani smo, ter konstruktivno sodelovali pri razvoju programov, ki jih izvajajo te organizacije.

Ohranjanje zdravja socialno ogroženih za gluhe, naglušne in gluhoslepe

Več kot 100 socialno ogroženih iz različnih koncev Slovenije se je prijavilo na brezplačno letovanje v objektu v Kranjski Gori. Za vse je poskrbljena tudi animacija, ki jo vodi gluha oseba. Zagotovo omejeni program omogoča številnim edino obliko oddiha ter okolje, v katerem se družijo s sebi enakimi, in jim omogoča najvišjo stopnjo socialne rehabilitacije.

Predavanja o slušnih aparatih, tehničnih pripomočkih

Na podlagi potreb in povpraševanj predstavniki Zveze skupaj s predstavniki društev obiskujejo različne javne ustanove od domov za starejše, knjižnic do centrov za interesne dejavnosti itd., kjer predstavijo tehnične pripomočke, novosti in pravice, ki izhajajo iz tega. Strokovni sodelavec Adem Jahjefendić koordinira to delo in obiskuje različne konce Slovenije.

Predavanje o tehničnih pripomočkih in slušnih aparatih

Svetovalni nadzori Zveze po društvih

V skladu s pogodbo Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS in naloga mi Zveze je Zveza začela s svetovalnimi nadzori po društvih. Cilje je opraviti vse te nadzore do razpisa Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS za leto 2017.

Matjaž Juhart

Sodelovanje Zveze na mednarodni konferenci Požarna varnost v hotelih in drugih turističnih nastanitvenih objektih

Slovensko združenje za požarno varstvo (SZPV) je 31. marca in 1. aprila v kongresni dvorani hotela Grand Toplice Bled organiziralo mednarodno konferenco Požarna varnost v hotelih in drugih turističnih nastanitvenih objektih. Soorganizator te konference je bila tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Konference so se udeležili priznani strokovnjaki požarne varnosti, specializirani za hotele in druge turistične nastanitvene objekte. Izmed njih bi rad nekatere izpostavil:

- Stewart Kidd, Velika Britanija, svetovalec požarne varnosti za prestižne hotele svetovnih hotelskih verig;
- Luca Nassi, Italija, odličen strokovnjak za varovanje kulturne dediščine pred požari;
- Hans-Dieter Nuessler, Nemčija, podeljevalec certifikata »SafeHotel«, ki v hotelih ocenjuje požarno varnost;
- dr. Janez Mekinc, Slovenija, strokovnjak za varnostna vprašanja v turizmu.

Začetek konference je otvorila Eva Štravs Podlogar, generalna direktorica Direktorata za turizem in internacionalizacijo na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Glavni temi konference sta bili prilagoditev požarne varnosti invalidom različnih prizadetosti in varovanje kulturne dediščine pred požarom. Celotno konferenco je medijsko pokrivala Spletna TV. Zveza je imela svoj pomemben prispevek med predavatelji konference, strokovni delavec Anton Petrič je podal prispevek, ki ga preberete v nadaljevanju.

Ureditev nastanitvenega objekta za gluhega, naglušnega ali gluhoslepega

I. Značilnosti oseb z okvaro sluha

a) Gluhe osebe

Po svetu živi okoli 75 milijonov gluhih, v Sloveniji 1500, od tega jih okoli 1000 uporablja slovenski znakovni jezik kot prvi jezik.

Po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je gluhotna ena najtežjih invalidnosti. Gluho osebo opredeljuje izguba sluha na frekvencah 500,

1000 in 2000 Hz povprečno na ravni 91 dB ali več. Zaradi okvare sluha imajo gluhe in težko naglušne osebe velike težave pri sporazumevanju in vključevanju v okolje, v katerem živijo, izobraževanju, ustvarjanju, delu ali preživljanju prostega časa, kar lahko vodi v različne oblike socialne izključenosti.

Gluhotna je nevidna invalidnost, ki ni samo telesna (anatomska in fizična) nepovratna poškodba, ampak vključuje tudi pomanjkanje slušnega doživljanja, kar ima številne posledice: somatske, psihične in socialne zaradi omejene zmožnosti glasovno-jezikovne komunikacije.

Za gluhe osebe štejejo tudi osebe, ki za sporazumevanje uporabljajo znakovni jezik.

b) Naglušne osebe

Po statutu Mednarodne organizacije naglušnih oseb pojem »naglušen« opredeljuje osebe z izgubo sluha, katerih sposobnost poslušanja in razumevanja je omejena, a običajno komunicirajo z govorom.

Naglušnost se po linearni redukciji sluha (ISO) stopnjuje od lažje (do 40 dB) prek srednje (do 60 dB) do težje naglušnosti (preko 80 dB). Če se je naglušnost pojavila po rojstvu, ko se glasovni kod zaradi deficitnega sluha še ni povsem spontano razvil, je pri takih otrocih potrebna celovita demutizacija, pri čemer se maksimalno izkoristijo ostanki sluha (s slušnim aparatom ali brez njega).

Anton Petrič predstavlja prispevek

Po splošni klasifikaciji je naglušna oseba posameznik z izgubo sluha od 31 do 95 % po Fowlerju. Te osebe se pri sporazumevanju naslanjajo na ostanke sluha s slušnim aparatom ali brez njega, z branjem z ustnic in z drugimi akustičnimi ter psihosocialnimi prilagoditvami; glavno sredstvo sporazumevanja pri njih je govor.

Kot naglušne so opredeljene tudi kasneje oglušele osebe z izgubo sluha več kot 95 % po Fowlerju, če je ohranjena funkcija govora in poslušanja.

c) Gluhoslepe osebe

Gluhoslepota sodi med najtežje invalidnosti. Zaradi kombinacije vidnih in slušnih okvar ali popolne izgube obeh čutov je pri gluhoslepih osebah zelo ovirana komunikacija, torej tudi dostop do informacij in mobilnost.

Sodelovanje Zveze na konferenci

V Evropski uniji živi okoli 150 tisoč gluhoslepih, ki potrebujejo specifično podporo usposobljenih individualnih asistentov: komunikatorjev-vodičev in tolmačev za taktilni znakovni jezik. Gluhoslepe osebe pri gibanju uporabljajo belo palico.

Za komuniciranje z gluhoslepo osebo obstaja več metod:

- taktilni oziroma otipni jezik (lega roke = pomen),
- pisanje velikih črk na dlan za enostavno sporočanje,
- uporaba črkovne table za zapisovanje reliefnih črk ali Braillove pisave,
- uporaba velikega tiska in osvetljenih znakov za gluhoslepe z ostankom vida,
- avdio posnetki za gluhoslepe z ostankom sluha.

d) Osebe s polžkovim vsadkom

Kohlearni implant ali polžev vsadek je medicinsko-tehnični pripomoček, ki osebam s hudo ali

popolno izgubo sluha omogoča zaznavo zvokov, poslušanje in s tem povezano razvijanje govorno-jezikovnih sposobnosti. Pri teh dveh vrstah izgube sluha je pomoč slušnih aparatov omejena, saj so zasnovani tako, da zvok ojačajo, notranje uho pa še vedno ne more pretvoriti zvoka. Polžev vsadek obide nedelujoč del notranjega ušesa in dovede signale zvoka neposredno do slušnega živca; deluje tako, da električno draži dlačice notranjega ušesa. Uporablja se lahko pri otrocih, mladostnikih ali odraslih ljudeh.

II. Tehnični pripomočki za gluhe, naglušne in gluhoslepe

Gluhota, naglušnost in gluhoslepota so oblike težke invalidnosti, katerih posledice se najbolj kažejo na področju sporazumevanja in aktivnega vključevanja v družbeno življenje. Komuniciranje je močno ovirano in otežkočeno, saj tolmača ni mogoče imeti ob sebi 24 ur na dan. Razvoj tehnologije in načelo lažje in širše dostopnosti omogočata prijaznejši dostop do informacij. Zaradi specifik v komunikaciji se pojavijo dodatni posebni stroški, ki so posledica invalidnosti, saj gluhi, naglušni in gluhoslepi ne morejo sami v celoti zadovoljevati osnovnih družinskih in družbenih potreb v okolju, v katerem živijo. Tehnični pripomočki za gluhe, naglušne in gluhoslepe lajšajo premagovanje komunikacijskih ovir in prispevajo k boljši dostopnosti v njihovem življenjskem okolju.

Spremljanje konference

Zaradi specifičnega načina sporazumevanja sta dostopanje do informacij in vzpostavljanje komunikacije izredno težavna. Razvoj sodobne tehnologije omogoča enakopravnejši dostop do teh storitev. Tako je na voljo sofinanciranje računalniške in druge sodobne opreme za izboljšanje dostopnosti (npr. spletna kamera za sporazumevanje v znakovnem jeziku). Kriterije določijo predstavniki vseh društev in organi društva, ki jih tudi potrjujejo. Oprema gluhim, naglušnim in gluhoslepim ose-

bam omogoča lažji dostop do informacij v njim prilagojeni tehniki, in sicer v slovenskem znakovnem jeziku. Ob tem so pomembni tudi drugi podobni tehnični pripomočki, kot so mobilni telefoni UMTS, pripomočki za gluhe starše (baby cry), videotehnične naprave za prenos slike – za sprejemanje oz. oddajanje informacij v maternem jeziku (slovenskem znakovnem jeziku), budilke, hišni zvonci, FM-sistem, induktivna zanka, rdeče-bela palica in elektronska lupa.

III. Tehnični pogoji v namestitvenih objektih za primer požara

a) Zvočni alarmi

Zvočni alarm v primeru požara lahko zaznavajo naglušne osebe in osebe s polžkovim vsadkom, vendar le če oddaja mešane, nizke tone.

b) Svetlobni alarmi

Gluhe osebe lahko zaznajo vidni alarm, in sicer stroboskopsko svetlobo nizke frekvence (višja frekvenca lahko pri nekaterih sproži epileptični napad) ali v obliki oranžne ali rdeče rotacijske luči.

c) Vibracijski alarmi

Gluhoslepe osebe lahko zaznajo opozorila v obliki vibracij, če imajo ustrezno napravo. Enako velja tudi za gluhe.

Udeleženci konference

IV. Evakuacija gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe v primeru požara

Pri teh osebah je reakcijski čas precej daljši kot pri slišočih, ker potrebujejo nekaj časa, da zberejo informacije o dogajanju okoli sebe.

Ob požaru v javnem objektu, kot je hotel, te osebe sledijo množici ljudi, ki se umika s kraja požara. Zanje predstavlja problem prenos informacij

v izrednih primerih, ker niso sposobni sprejemati zvočnih opozoril oziroma navodil, zaznavajo pa odstopanja od običajnih reakcij ljudi: oziranje naokoli, živčnost, hitro hojo, tek ipd., ko se zgodi požar. Oseba, odgovorna za evakuacijo, bo morda imela težave z njimi zaradi nerazumevanja ustnih navodil.

Namestitveni objekti morajo biti opremljeni z na daleč opaznimi znaki za zasilni izhod, da je lažje slediti smeri evakuacije. Če zaposleni naleti na osebo z okvaro sluha, ki ne razume navodil, naj jo mirno in nežno pospremi na varno.

Zaposleni v namestitvenih objektih se morajo zavedati, da oseba, ki med evakuacijo ne reagira na logičen način, morda ne zaznava alarma. Glasna verbalna komunikacija z osebo, ki ima okvarjen sluh, ni primeren način, ker ni nujno, da bo vse razumela. Treba ji je s kratkimi, razločnimi stavki dopovedati, kaj se dogaja. Pomagajo tudi pisna obvestila ali vnaprej pripravljena kratka pisna navodila.

V. Minimalni ukrepi požarne varnosti za osebe z okvaro sluha

Ena od stvari, ki koristijo gostom z okvaro sluha pri pravočasnem javljanju nevarnosti, je tehnični pripomoček, imenovan Deafgard. Gre za brezžično prenosno požarno alarmno napravo z utripajočo lučjo LED visoke intenzivnosti in z vibracijsko ploščico. Gluhi ali tisti z okvaro sluha v požaru ne bodo mogli slišati zvočnega požarnega alarma. Deafgard aktivira vibracijsko ploščico, ki jo gost namesti pod blazino. Utripa tudi z LED-lučko, kar ga opozarja na neposredno nevarnost požara. Pripomoček je lahek in ne potrebuje nobene napeljave ali namestitve, brez težav se prenaša iz sobe v sobo.

Namestitveni centri, ki imajo TV-kanal zaprtega tipa, naj ob nevarnosti uporabijo to možnost za informiranje in obveščanje v obliki tekstovnih in zvočnih informacij, ki se pojavijo na TV-ekranu.

V večjih namestitvenih objektih bi bila za primer nevarnosti priporočljiva storitev alarmiranja preko SMS-sporočil, ki bi bila dobrodošla tudi za gibalno ovirane goste, pa tudi za neinvalidne.

Zato bi bilo prav, da država oziroma pristojno ministrstvo vključi ustrezna določila v zakonske akte, ki urejajo gradnjo objektov na področju požarne varnosti, in narekuje ustrezno protipožarnovarnostno tehnologijo, uporabno tudi za senzorne invalide.

Anton Petrič

Udeležba na skupščini Evropske zveze naglušnih, Pariz, 2016

V začetku meseca aprila je v Parizu potekalo srečanje Evropske zveze naglušnih, katere članica je tudi Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Kot običajno je v prvem dnevu potekala skupščina z izvolitvijo novega člana odbora Evropske zveze naglušnih, ki ponovno prihaja s Finske, ter podpredsednice Evropske zveze naglušnih, ki ostaja angleška predstavnic Lidia Smolerek Best. Slovenija je s svojim predstavnikom tudi kandidirala za člana omenjenega odbora, vendar žal neuspešno.

Ker je iz osebnih razlogov odstopil blagajnik Evropske zveze naglušnih in ker med ostalimi kandidati za člana odbora ni bilo interesenta za blagajnika, se je k sodelovanju za leto dni povabilo prejšnjo blagajničarko, ki prihaja iz Nemčije.

Po formalnem delu volitev se je Slovenija predstavila tudi kot kandidatka za organizacijo skupščine Evropske zveze naglušnih v letu 2018, saj hkrati kandidiramo tudi za organizacijo skupščine in srečanja Mednarodne organizacije naglušnih v istem letu.

V letu 2017 bodo potekale skupščina ter volitve za predsednika Evropske zveze naglušnih v Dublinu na Irskem. Potek srečanja na Irskem s spremljajočimi stroški je bil podrobno predstavljen in podan je bil dober uvid, kaj nas čaka v prihodnje.

Po prvem formalnem dnevu, ki je bil izjemno naporen, je sledil konferenčni dan, in sicer z naslovom Postanimo informirani o izgubi sluha. Udeležilo se ga je veliko število članov francoskega združenja naglušnih.

Uvodni nagovori so podali informacijo o pomenu francoskega združenja naglušnih in o pomenu ozaveščanja okolja. Predstavljeni so bili rezultati nacionalne francoske študije o zdravju gluhih in naglušnih ljudi. Vprašanja študije so se nanašala predvsem na mentalno zdravje ter pomen dobrega delovnega okolja in obravnave oseb z izgubo sluha. Prikazani so bili rezultati raziskave, ki kaže, da imajo osebe z izgubo sluha več samomorilskih nagnjen kot sliščeči, da je izjemna težava tinitus, ki ljudi pahe v veliko stisko, ter da ima veliko število ljudi težave na delovnih mestih, izpostavljenih hrupu. V zadnjih letih pa se ugotavlja tudi povezanost izgube sluha z diabetesom ter visokim pritiskom,

saj je naglušnost izjemno stresna situacija, s katero se sooča čedalje več ljudi. Kratka brošurica o zdravju gluhih in naglušnih je na voljo tudi na spletnih straneh.

Predstavniki evropskega foruma invalidov je predstavil obsežno študijo, narejeno v okviru Evropske unije, o dostopnosti in povezljivosti tehnologije, ki nam je na voljo.

Med letoma 2009 in 2015 so se v različnih državah spremljali razširjenost izgube sluha, uporaba in sprejemanje slušnih aparatov ter ostalih pripomočkov, stopnja zadovoljstva z uporabo le-teh ter seveda njihov vpliv na kakovost življenja. Rezultati so pokazali, da je naglušnost v porastu, prav tako je čedalje več uporabnikov slušnih aparatov in ostalih pripomočkov, ki so z njimi zadovoljni, še vedno pa je velik odstotek ljudi, ki ne sprejemajo slušnih aparatov, in to močno vpliva na njihovo zdravstveno in socialno stanje.

Z leve proti desni: Lidija Best, Marcel Bobeldijk in Darja Pajk

Eden od prispevkov se je dotikal slušnih aparatov in standardov le-teh ter možnosti za pridobitev funkcionalno ustreznih aparatov v posameznih državah Evropske unije. Prispevek se je dotaknil potrebe po rehabilitaciji in cenovni dostopnosti slušnih aparatov ter baterij. Prav tako je bil poučilen na kakovosti izdelkov in izboljšavah le-teh. Vsekakor pa so cenovni standardi za slušne aparate v vseh državah visoki in predstavljajo težave naglušnim osebam. Izjema v tem so le skandinavske države. Na okrogli mizi, ki je bila po prispevku, se je odvila ostra debata na temo dostopnosti do slušnih aparatov, cenovne dostopnosti in funkcionalnosti poslušanja v različnih okoljih.

V sklopu konference smo bili seznanjeni tudi s programom centra Palavas, kjer potekajo implantacije implantov. Imeli smo priložnost slišati in prebrati rezultate študije o uspešnosti implantacij ter doseganju uspehov implantiranih otrok, ki so jih spremljali skozi vse študijsko obdobje. Implantacije so v Franciji pogoste, zanje se namreč odloča veliko število starejših ljudi. Vsekakor je bilo tudi med udeleženci konference izjemno veliko število ne le starejših, temveč tudi starih ljudi, ki so uporabljali implante.

Delegati Evropske zveze naglušnih na skupščini v Parizu

Zanimiv je bil prispevek, ki je govoril o težavah pri poslušanju v hrupu in možnih rešitvah pri tem. Potekala je obširna diskusija, kaj nudijo najnovejše tehnologije za razumevanje govora v hrupu, saj je to izjemno pereča problematika za naglušne osebe.

Ob koncu pa so se francoski poslušalci aktivno vključili v polemiko glede klicne številke 114, ki v Franciji naglušnim omogoča komunikacijo z najnujnejšimi službami (policija, rešilci, gasilci), predvsem pa je bila ostra debata, zakaj niso omogočeni klici na mednarodno priznana številka 112 kakor marsikje drugje v Evropi.

Zanimiva sta bila tudi prispevek o pomenu akustike v prostoru in o študijah, ki jih opravijo pri načrtovanju in opremljanju prostorov, ter o možnostih zaposlovanja.

Celotno konferenco je organiziralo francosko združenje naglušnih Surdi Bucodes France. Sama organizacija konference ni bila najboljša, veliko je bilo improvizacije in prilagajanja sproti, nekaj zmede v hotelskem kompleksu, ki je bil prilagojen predvsem motoričnim invalidom, saj je v neposredni bližini šola za mlade invalidne športnike. Poskrbljeno pa je bilo za različne načine poslušanja v času skupščine in predavanj. Možnosti so bile tako v francoskem kot angleškem jeziku enake (jezikovno prevajanje), poslušanje prek prenosne indukcijske zanke, branje (govor v tekst v obeh jezikih).

So se pa Francozi za slabšo organizacijo odkupili z večernim izletom v Pariz in vožnjo po Seni, ki pa sta bila delovno obarvana, saj so vsa druženja v bistvu pomenila izzive v pogovorih in raziskovanje dogajanj izven naših meja. Vsekakor pa so pogovori v neprilagojenih okoljih za naglušne izjemno težavni, saj tehnologija žal kljub vrhunskosti še ne omogoča res dobrega razumevanja v hrupu.

Čas druženja ob zajtrku in kosilu (restavracija je bila prilagojena za študente in kosilo daleč od dobre kuhinje) je bil ponovno izvrstna priložnost za pogovore, ki so potekali pretežno v angleščini, smo pa izkoristili priložnost tudi za ugotavljanje jezikovnih podobnosti med posameznimi jeziki.

Spremljajoče dejavnosti so bili v sklopu predavanj zelo skromne, predstavili pa so brošure združenja o naglušnosti, zanimive so bile kartice z navodili, kako se pogovarjati z naglušnimi oziroma z različnimi skeči, ki se pojavijo ob tem. Prav tako je zanimivo glasilo, ki ga izdaja združenje in vsebuje veliko aktualnih novic s področja razvoja tehnologije. Potekal pa je tudi prikaz tehnologije opozarjanja v primeru požara za naglušne in gluhe s svetlobnimi signali. Tehnologija je namenjena hodnikom in večjim prostorom ter označevanju reševalnih poti.

Slovenija je v letu 2018 potrjena za organizatorico skupščine in predavanj Evropske zveze naglušnih. Vsekakor vsa druženja s tujci pokažejo, da smo v Sloveniji nekje na sredini, kar se tiče skrbi za naglušne in osebe s polževim vsadkom.

Darja Pajk

Gradiva s skupščine in konference so na voljo na spletni strani Evropske zveze naglušnih v angleškem jeziku, prav tako se lahko dobi povzetke posameznih predavanj v angleščini.

**PIŠITE
V NAŠE
GLASILO**

Rezervacija počitnikovanja prek spletne strani

Na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si je možno rezervirati počitnikovanje individualno prek sistema on-line. Rezervacija je možna pod sličico **Rezervacija in predstavitev počitniških kapacitet**.

Rezervacija in predstavitev počitniških kapacitet

Prav tako je na omenjeni spletni strani pod isto sličico možen ogled vseh počitniških kapacitet, ki jih ima Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Način rezervacije

1. Prijava v sistem spletne rezervacije počitnikovanja (on-line)

- Odpremo spletno stran Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenij www.zveza-gns.si.
- Na levi strani pod videoprispevkom se prikaže sličica **Rezervacija in predstavitev počitniških kapacitet**.
- S klikom na to sličico se odpre **vpis v sistem za spletno rezervacijo**.
- Ob prvem vstopu v sistem spletne rezervacije se je treba registrirati, to se naredi s klikom na **registriraj se**.

2. Načini registracije

- V obrazec je treba vnesti vse zahtevane podatke.
- V primeru, da je **uporabnik član društva, je treba to označiti in kot uporabniško ime vnesti številko članske izkaznice**.
- V primeru, da **uporabnik ni član društva, si uporabniško ime izbere sam**.
- Po vnosu vseh podatkov s klikom na **registriraj se** potrdimo registracijo.

- Na ekranu se pojavi **obvestilo o uspešni registraciji**.

- Po uspešni registraciji se v primeru, da gre za registracijo osebe, ki ni član društva, na **elektronski naslov prejme obvestilo o prejemu prijave**.
- V roku treh delovnih dni se prek elektronske pošte dobi **obvestilo o potrjeni prijavi z uporabniškim imenom, geslom in poveza-vo**.

3. Pozabljeno geslo

- V primeru, da pozabite geslo, je treba pred vpisom v sistem klikniti na tukaj.
- Po kliku se pojavi okno pozabljeno geslo.
- V okence se vpiše uporabniško ime ali elektronska pošta in klikne na gumb pošlji.
- Na ekranu se pojavi obvestilo vaše geslo je bilo poslano na vaš elektronski naslov.

4. Po uspešnem vpisu v sistem spletne rezervacije

- Pojavi se okno **iskanje prostih terminov**.

- Proste termine se lahko išče **po lokaciji** (vse lokacije: Moravske Toplice, Počitniški dom Kranjska Gora, Počitniški dom Piran, Avto-kamp Fiesa), znotraj lokacij se lahko išče tudi **po enotah** (apartmaji, prikolic).
- **Datum letovanja** se lahko omeji z uporabo koledarja (od/do).
- Po vnosu vseh zelenih podatkov kliknite na gumb **išči termine**.
- V spodnjem delu se odpre okno **izbor terminov za letovanje**.

2. Izbor termina za letovanje

Če želite spremeniti katerikoli datum pravega termina (Od ali Do) enostavno kliknite na datum. S klikom na ime lokacije boste odprli podrobni opis le-te, s klikom na ime enote pa se vam bo odprl virtualni ogled enote.

Lokacija	Enota	Osebe	Od	Do	
Počitniški dom Kranjska Gora	Apartma št. 1	4	22.06.2016	01.07.2016	Rezerviraj
Počitniški dom Kranjska Gora	Apartma št. 2	2	22.06.2016	03.08.2016	Rezerviraj
Počitniški dom Piran	Apartma št. 3	4	22.06.2016	03.07.2016	Rezerviraj
Počitniški dom Kranjska Gora	Apartma št. 3	4	22.06.2016	12.08.2016	Rezerviraj

- **Želena lokacija** in **termin** se potrdi s klikom na **rezerviraj**.
- Po rezervaciji se odpre okno **zaključek rezervacije**, kjer se v obrazec dodajo vse ose-

be, ki bodo letovale z nosilcem napatnice. V primeru, da oseba letuje sama, je treba to označiti.

- V spodnjem levem kotu je na voljo gumb **prikaži končno ceno**, kjer se po kliku prikaže **cena celotnega letovanja**.

- Ko se zaključi rezervacija, s klikom na gumb **pošlji rezervacijo** potrdimo rezervacijo.
- Po uspešno izvedeni rezervaciji se na ekranu pojavi **obvestilo** o uspeli rezervaciji.

Po uspeli rezervaciji boste na elektronski naslov prejeli račun z navodili za plačilo in rokom plačila. Ko bo plačilo računa/počitnikovanja izvedeno in bomo na naš tekoči račun prejeli denar, vam bomo na vaš elektronski naslov posredovali napatnico in navodilo za letovanje. Poslali vam bomo tudi zapi-snik o prevzemu počitniške enote, ki ga je po končanem letovanju treba vrniti.

Aleksandra Rijavec Škerl,
vodja programa ohranjanje zdravja

CENTER MOŽNOSTI

tehnično-informacijska pisarna
za osebe z okvaro sluha

Brezplačen preizkus tehničnih pripomočkov

Anketa »Gremo, mladi!«

V soboto, 20. 2. 2016, sta Daša Peperko in Jelena Bolsedonova organizirali komunikacijsko delavnico »Gremo, mladi!« s pomočjo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. Komunikacijska delavnica je potekala v veliki dvorani Društva gluhih in naglušnih v Ljubljani. Na tem mestu se zahvaljujemo tudi njim, da so nam dovolili uporabiti svojo veliko dvorano za to srečanje.

Delavnico so vodile tudi tri predavateljice iz organizacije ZNAKOVITO s Hrvaške in so predstavile štiri različna predavanja, kot so deafhood, avdizem, deaf folklore, deaf gain.

V popoldanskem času sta bili izvedeni dve delavnici, kjer so imeli udeleženci priložnost aktivno sodelovati in spoznati timsko delo. Na koncu delavnice smo jim razdelili anketo z namenom, da vidimo, ali jim je bila ta delavnica všeč in ali je lahko podlaga za nadaljnje delo oziroma nam je v pomoč za kakšno naslednjo delavnico.

1. V katero društvo so bili včlanjeni udeleženci delavnice

Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana	11
Mestno društvo gluhih Ljubljana	3
Društvo gluhih in naglušnih Celje	3
Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor	3
Društvo gluhih in naglušnih Krško	2
Športni klub gluhih Linz	1
Skupaj:	23

Na delavnico je prišlo okoli 35 oseb, na prezentni listi pa se jih je podpisalo 31. Nekateri so zaradi svojih službenih in osebnih obveznostih prej odšli ali kasneje prišli. Največ jih je prišlo iz Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, sklepamo lahko, da zato, ker je jim bilo najbližje. Nekateri so tudi prišli iz drugih delov Slovenije. V Sloveniji je 13 društev gluhih in naglušnih in na to delavnico so prišli člani iz 5 različnih društev po Sloveniji. Eden je član društva gluhih iz Avstrije.

2. Starost udeležencev

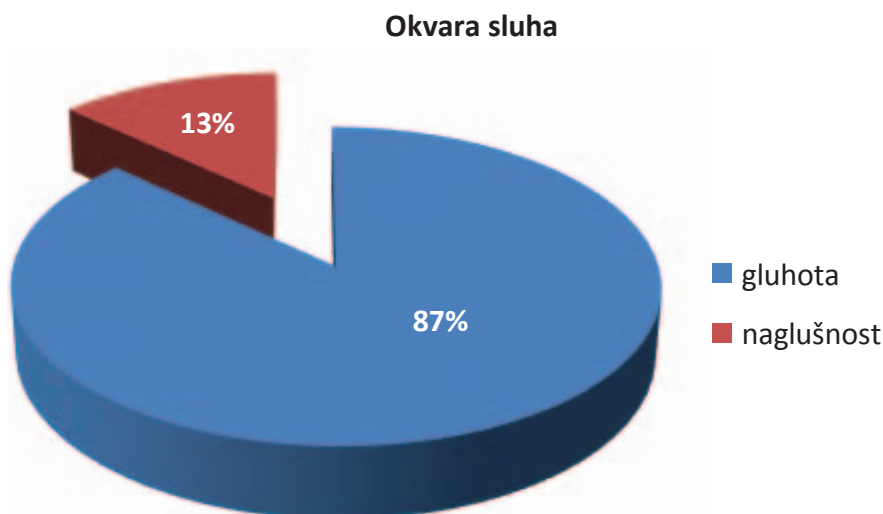
Starost udeležencev je bila med 18 in 35 let. Nekateri so bili tudi opazovalci in niso sodelovali pri reševanju anket. Največ (10) udeležencev je bilo starih od 25 do 29 let. Osem udeležencev je bilo starih od 18 do 24 let, pet pa jih je bilo starih od 30 do 35 let.

Graf pripravil Adem Jahjefendić

3. Okvara sluha

Anketo je izpolnilo 23 oseb. Od tega so bili trije naglušni (13 %), 20 pa je bilo gluhih (87 %).

Graf pripravil Adem Jahjefendić

4. Ocena te komunikacijske delavnice »Gremo, mladi«

Od vseh 23 udeležencev smo dobili 3 ankete z neizpolnjeno oceno od 1 do 10 (od najslabše do najboljše). 20 oseb je to komunikacijsko delavnico označilo z najboljšo oceno (se pravi z oceno 10).

5. Kaj je bilo udeležencem najbolj všeč?

To vprašanje je bilo odprtega tipa in raziskava je na tem mestu primerno raziskana po kvalitativni metodi (slovnica je malce popravljena).

A1	»Delavnice, predavanje. Všeč mi je, da sta delavnica in predavanje povezana.«
A2	»Zgodovina o razvoju gluhih.«
A3	»Meni je všeč vse, kar ima veliko idej in veliko informacij.«
A4	»Zanimivo mi je bilo o zgodovini, o dogodkih gluhih.«
A5	»Bilo je zelo super in všeč mi je vse. Ker dobim veliko informacij.«
A6	»Najbolj mi je všeč, če se igramo. Ker smo takrat sproščeni.«
A7	»Bilo mi je všeč, da so mladi gluhi spoznali nove prijatelje in se skupaj igrali.«
A8	»Vse! Zato, ker takih informacij v Sloveniji ni.«
A9	»Nekaj novega sem izvedela. Oziroma veliko stvari, ki jih še nisem vedela oziroma slišala.«
A10	»Odzivnost slovenskih mladih gluhih v času predavanja in njihovo prebujanje. Seveda poleg vseh štirih predavanj.«
A11	»Vse; najbolj pa DEAF FOLKLORE, ker tega nismo poznali. V bistvu smo na začetku mislili, da je to ples, pa ni.«
A12	»Ja, ker sem nekaj novega izvedel in so primerna predavanja za gluhe.«
A13	»Folklor, deaf money.«
A14	»Da, je bilo zanimivo, veliko znanja. Tudi zanimive ideje za igro.«
A15	»Bilo je super in lepa družba.«
A16	»Folklor«
A17	»Zelo zanimivo je bilo o idejah in je motivacija za učenje za prihodnost. Tolmač – odlično!«
A18	»Zgodovina o gluhih, o šoli na Danskem.«
A19	»Zgodovina o gluhih, gluhi in denar, o šoli na Danskem.«
A20	»Zanimivo mi je bilo o zgodovini razvoja gluhih.«
A21	»Deafhood.«
A22	»Deafhood in tudi ostale, ker sem izvedela veliko novega.«
A23	»We liked to learn a lot from your presentation, because of the important part about deaf.«

Na podlagi te tabele lahko razberemo, da je bila celodnevna delavnica »Gremo, mladi!« večini gluhih zelo zanimiva. Večini udeležencev je bila zanimiva tema DEAFHOOD oziroma podrobneje tudi zgodovina gluhih. Predlog: lahko bi tudi enkrat v prihodnjem izvedli predavanje o zgodovini gluhih na Slovenskem.

6. Želja mladih za prihodnost:

Na podlagi teh pozitivnih odgovorov so udeleženci željni še več takšnih predavanj in delavnic.

B1	»Zanimiva predavanja, delavnice, igre ...«
B2	»Čim več informacij, izkušenj, izobraževanja, podpore ...«
B3	»V prihodnosti si želim več informacij.«
B4	»Informacije, delati in pridobiti več izkušenj.«
B5	»Da, želim, da se to nadaljuje.«
B6	»Rekla bi, da največ akcije pri športih, kulturi in kampu.«
B7	»Želim si.«
B8	»Več izobraževalnih delavnic, taborov (take smo imeli MDGL 4 leta).«
B9	»Spodbujati za nadaljnje korake. A je odvisno od posluha društva.«
B10	»Ustanovitev odbora – sekcija mladih pod ZDGNS in realizacijo njenih programov.«
B11	»Da je več predavanj, delavnic. Če je v tujini kakšna delavnica – UDELEŽIMO SE!«
B12	»Čim več predavanj. Čim več aktivnosti na različnih področjih.«
B13	»Več vključevanja mladih v delavnice, izobraževanja tudi v tujini.«
B14	»Spodbujanja, več znanja o različnih področjih.«
B15	»Vse, kar je pomembno za prihodnost mladih.«
B16	»Spodbujanje za prihodnost v življenju, več izobraževanj.«
B17	»Želim, da se gluhi mladi naučijo pridobiti samozavest in imajo kamp mladih, več vedo o tematiki novosti. Ne smemo spati in biti leni. Čim več aktivnosti.«
B18	»Želim, da gluhi gremo naprej uspešno in pozitivno. Biti skupaj.«
B19	»Želim čim več vedeti, kar se tiče gluhih, oziroma čim več izobraževanj.«
B20	»Čim prej pridobiti izkušnje in informacije.«
B21	»Več športa.«
B22	»Da bomo vsi mladi še močnejši in se usmerjali skupaj. Še bolj pomembno – dobiti nove izkušnje.«
B23	»We encourage people to keep their values and identity their future.«

7. Želja po podobnih dogodkih v bodoče

Vsi udeleženci (23 oseb) so odgovorili z JA.

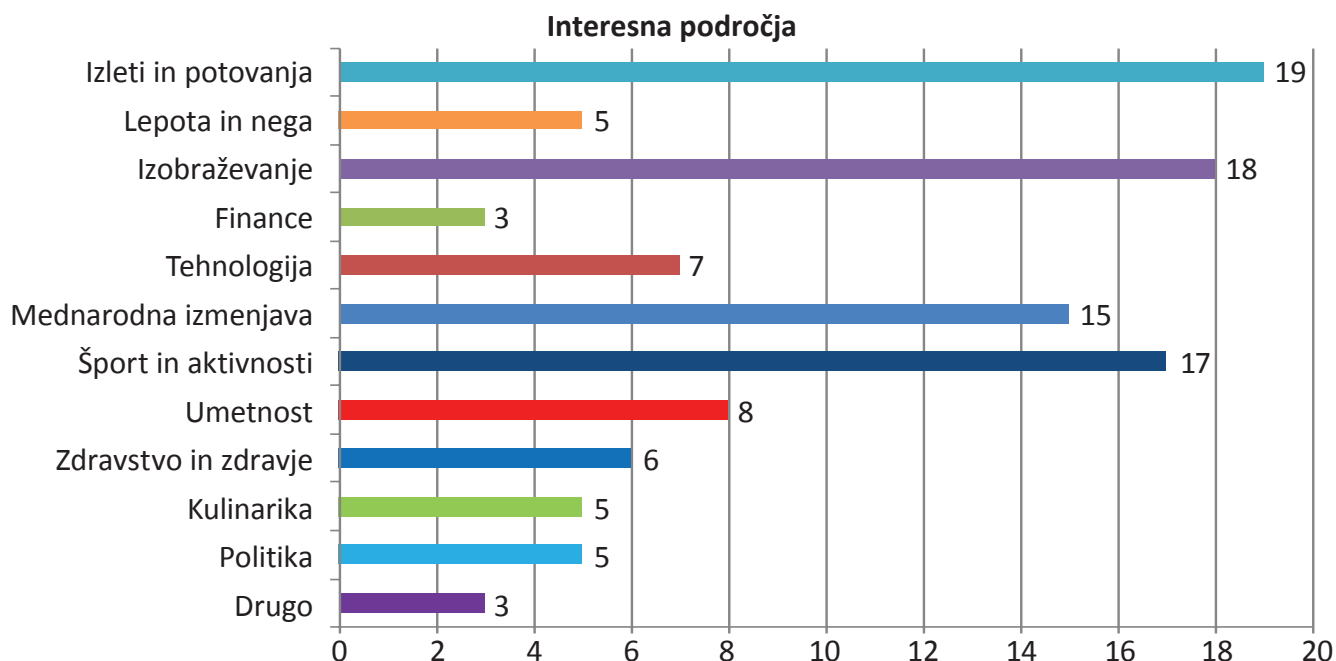
8. Popravki ali dodatki

11 udeležencev je na vprašanje: »Ali bi kaj dodali ali popravili?« odgovorilo, medtem ko jih 12 ni nič napisalo. Na tej podlagi sklepamo, da niso imeli kaj dodati ali popraviti. Se pravi, da so bili zadovoljni.

C1	»Čim več delavnic.«
C2	»Ne smemo biti utrujeni.«
C3	»Lažje kretnje, če še enkrat pokličem.«
C4	»Vse je ok.«
C5	»Mogoče po resni tematiki še (daljše) družabne igre.«
C6	»Naj bo čim več takšnih predavanj, delavnic in izmenjave iz tujine.«
C7	»Danes je bila prva izkušnja. Všeč mi je bilo, da so vsi gluhi sami delali. I like!«
C8	»Vse je ok! Lahko si pomagamo vsi se popraviti na pozitivno.«
C9	»Tu je že vse povedano.«
C10	»Da bi več dodali.«
C11	»Vse je lepo in razločno. Postopek razlaganja, lepo.«

9. Kakšna področja jih najbolj zanimajo

Vsi udeleženci so imeli možnost obkrožiti le 5 področij, ki jih najbolj zanimajo.

Graf pripravil Adem Jahjefendić

Med udeleženci je bilo največ zanimanja za izlete in potovanja, kar kaže graf. Nato sledijo izobraževanja in tečaji, kar pomeni, da imajo še posebno željo po izobraževanju in raznih tečajih. Na tretjem mestu je pristoilo področje športa in aktivnosti, na četrtem pa mednarodne izmenjave. Najmanj zanimanja se je pokazalo na področju financ. Trije udeleženci so pod drugo pripisali: alpinizem, pravo (sodni primeri), društvo gluhih.

10. Predlogi in ideje

Zadnje vprašanje v anketi je bilo, če imajo kakšno idejo ali predloge. 6 udeležencev ni odgovorilo na to vprašanje. Preostali (17 udeležencev) pa so odgovorili tako:

D1	»Organiziranje mednarodne zabave, spoznavanje držav ...«
D2	»Želim več informacij.«
D3	»Delavnice, kot so izdelave šalov, raznih ročnih izdelkov in izdelava iz materialov, kot so oblačila, knjige, revije ...«
D4	»Mislim, da ta list dovolj pove, kaj si želimo.«
D5	»Mislim, da bi predlagal – več razlage o teoriji RAK (Crab theory)«
D6	»Več informacij.«
D7	»Tečaji za mednarodne kretnje in ASL – predavanje.«
D8	»Dobro bi bilo imeti v bodoče kakšen kamp za gluhe v Sloveniji, kot smo ga imeli včasih.«
D9	»Kamp bivše Jugoslavije in želim, da bi se vsak mesec 1x srečali.«
D10	»Več aktivnosti.«
D11	»Predlog 1: Nadaljujte aktivnosti mladih. Predlog 2: Današnje teme naj bodo posredovane tudi starejšim gluhih – funkcionarjem v DGN in ZDGNS.«
D12	»Čim več izmenjav, predavanj itd. Da bi bila mladina aktivna.«
D13	»Mednarodni tečaji, udeležba prek ERASMUS+, spodbujanje mladih – 1x mesečno srečanje – tematika naj bo o aktualnih dogajanjih in reševanju problemov.«
D14	»Želim novih družabnih iger, tudi dobrih.«
D15	»Zabava, učenje otrok ...«
D16	»Čim več informacij, čim več izmenjav, izkušenj, čim več podpore mladih.«
D17	»We highly recommend you to present in front of the hearing audiences and so they can learn lot from you.«

11. Zaključek

Na podlagi te ankete zaključujemo, da je bila delavnica »Gremo, mladi!« uspešno izpeljana. Udeleženci so bili zadovoljni, pokazali so veliko zanimanja ter aktivno sodelovali pri celodnevem programu. Na podlagi odgovorov pri anketi so izrazili veliko željo po pridobivanju novih informacij in po dodatni delavnici. Med izvedbo delavnice je bilo tudi vidno izraženo, da so zelo odprti za pridobivanje novih informacij in znanja na področju gluhih ter za skupno aktivno sodelovanje. Tega v Sloveniji zelo primanjkuje oziroma na področju mladih je zelo malo pozornosti. Želja je, da bi to popravili in izboljšali situacijo. V prihodnje bi lahko izvedli več delavnic in aktivnosti oziroma srečanj mladih gluhih v Sloveniji ter s tem omogočili aktivno sodelovanje in srečanje mladih in tako tudi posredovali čim več aktualnih informacij ter aktivno razpravljali o tekoči problematiki.

Udeleženci komunikacijske delavnice

Radi bi se znova zahvalili Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije za finančno podporo in njihovo sodelovanje, hkrati pa še Društvu gluhih in naglušnih Ljubljana, da so nam omogočili uporabiti njihove prostore.

Daša Peperko in Jelena Bolshedonova

Spletna TV je globalni medij, ki informira in izobražuje s sliko, tekstom, znakovnim jezikom ter z zvokom.

Spletno informiranje je celovito, ažurno, relevantno ter časovno in prostorsko neomejeno.

Vabimo vas k ogledu naših prispevkov, ki so s klikom dostopni na spletni strani Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije www.zveza-gns.si.

V Slovenijo je prišla Evropska zveza mladih gluhih

Mesec maj ni le mesec ljubezni – zaradi cvetja in sonca – namreč je tudi mesec mladih, saj 25. 5. praznujemo dan mladih. Mladi smo se v mesecu maju zbrali v hotelu Four Points v soboto, 14. 5. 2016. V imenu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije smo gostili dva predstavnika Evropske zveze mladih gluhih, to sta Timothy Rowies, predsednik Evropske zveze mladih gluhih, in Belén Navas Serna, predstavnica Evropske zveze mladih gluhih za medije.

Na začetku so mladi predstavili sebe in na kratko povedali, zakaj so prišli na to delavnico. Skoraj vsi so bili enotni, zaradi pridobivanja informacij in da bi bili čim bolj aktivni na tem področju. Predstavnika Evropske zveze mladih gluhih sta začela s prvo točko programa. Predstavila sta delovanje in strukturo organizacije Evropske zveze gluhih mladih. Evropska zveza mladih gluhih ima sedež v Bruslju, v Belgiji. Poudarila sta, ima pet ciljev, h katerim vsi skušajo stremeti. Predstavljene so bile tudi njihove aktivnosti, med njimi kampi, študijska srečanja in poletna šola. Spodbudili so mlade, naj se jih udeležijo.

Udeleženci srečanja

V Evropski zvezi mladih gluhih je včlanjenih 27 mladinskih organizacij po Evropi. Mladi so imeli tudi vprašanja o delovanju zveze in so dobili odgovore. Na delavnici pa je bila izražena še želja, da bi začutili timsko delo. Na podlagi tega smo imeli aktivno delavnico, kjer smo morali opraviti skupaj 12 nalog, timsko. V dopoldanskem času smo imeli diskusijo o tem, zakaj se do sedaj se ni še ustanovila mladinska organizacija v Sloveniji, in raziskali smo, kakšne težave so se pojavljale ter kakšne aktivnosti so bile do sedaj v Sloveniji izvedene. Vsak udeleženec je kaj povedal, na primer da so bile po Sloveniji aktivnosti, kot so srečanja mladih, mladinski kampi v Kranjski Gori in kakšna 3-dnevna delavnica, verski tabor v Strunjanu pa še marsikaj, sčasoma pa je to vse tudi potihnilo. Ugotovili smo, da je bila težava v tem, da nismo imeli enotne organizacije oziroma ekipe, ki bi lahko funkcionirala na tem področju. Po Sloveniji so delovale različne

skupine, ki pa niso imele ciljne populacije, da bi se ji posvetili. Razpravljali smo do kosila.

Po kosilu smo se seznanili s metodo SWOT. Timothy in Belén sta predstavila, kako lahko po tej metodi predvidimo, kakšne prednosti, slabosti oziroma šibke točke in priložnosti so za delovanje neke organizacije. Za primer sta predstavila kavarno in delo v tej kavarni. Nato smo se udeleženci razdelili v 3 skupine in smo vsi na plakat zapisovali svoje misli, kako bi lahko delovala organizacija. Dobil smo tudi ideje in predstavo o tem, kako bi lahko delovna skupina v organizaciji delovala. Ob pridobljenem znanju o metodi SWOT smo nadaljevali s predavanjem, kako narediti prvi korak v Sloveniji in kakšne možnosti imamo. Gosta sta posredovala svoje izkušnje in informacije, kakšne so prednosti in slabosti, če je mladinska organizacija pod zvezo gluhih in naglušnih ali je kot samostojna organizacija. Poudarila sta tudi, da je zelo pomembno omrežje organizacije, da se je ključno med seboj povezovati. Prikazali so, kakšno je omrežje Evropske zveze mladih gluhih in kako sodelujejo z Evropsko zvezo gluhih, Svetovno zvezo gluhih, Svetovno zvezo gluhih mladih, Evropskim forumom za tolmače znakovnega jezika in tako naprej. Ko smo povezani, precej več zmoremo.

Na koncu smo se zbrali v krog in naredili evalvacijo za cel dan. Vsak udeleženec je imel priložnost povedati svoje mnenje o delavnici ter o organizaciji v Sloveniji. Vsak je imel pozitivno mnenje in nekateri so tudi izpovedali svoje strahove o ustanovitvi organizacije, v smislu da bo nekoč spet vse potihnilo ali ne bo uspešna. S tem smo tudi imeli diskusijo, kako premagati strah in težave. Skoraj vsak pa verjame v to, da bomo mladi na tem področju uspešni. Strinjali smo se, da je treba povezovati, delati in biti čim bolj aktiven na tem področju, da bo lahko organizacija uspešno delovala.

Nekateri so izrazili le dve kritiki delavnice, in sicer da je bila lokacija nedostopna z javnim prevozom, saj smo le z avtomobilom lahko prišli do hotela (precej oddaljenega), in glede kosila, saj so morali iti drugam (spet je bila težava prevoz). Verjamemo, da na podlagi kritik lahko izboljšujemo oziroma izpilimo organizacijo kakšnega dogodka v bodoče. So pa bile tudi pohvale. Celodnevno delavnico smo zaključili s skupno fotografijo.

Daša Peperko

Mladi s posebnimi potrebami težko do prve zaposlitve

Prehod mladih v prvo zaposlitev je pogosto težaven korak za marsikaterega mladostnika, stanje na področju zaposlovanja mladih s posebnimi potrebami oz. mladih z invalidnostmi pa je še toliko slabše.

Z mladimi s posebnimi potrebami na prehodu iz šole na trg dela v Raciju Social, Zavodu za razvoj socialnih in zaposlitvenih programov, in v Aurisu – Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko, usmerjeno delamo že vrsto let. Po dveh uspešno izvedenih projektih (2010–2013 Prehod, 2014–2016 Stičišče »Prehod«) ugotavljamo, da je z vidika mlade osebe to področje še vedno zelo nepregledno in zahtevno.

Problemi prehoda mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela

Mladi s posebnimi potrebami so v času šolanja dobro podprti s strani šolskih svetovalnih služb, kjer jim poleg kariernega svetovanja nudijo tudi svetovanje in pomoč pri premagovanju lastnih primanjkljajev. Po zaključku šolanja pa so institucije, ki se ukvarjajo s to problematiko, zelo razkropljene, mladi zanje ne vedo, trenutno še ni celostne sistemske ureditve, zato so pogosto prepuščeni sami sebi in svojim zmožnostim spoprijemanja z neizprosno trgov delo. Ob skupnih delovnih izkušnjah, s pogosto zgolj teoretičnim znanjem, pomanjkljivimi veščinami iskanja zaposlitve ter fizičnimi ali duševnimi omejitvami imajo pogosto težave pri pridobitvi prve zaposlitve ter tudi potem pri njenem ohranjanju. Velikokrat ne vedo, do katerih prilagoditev na delovnem mestu so upravičeni, kakšne so ugodnosti za delodajalca, če jih zaposlijo, niti kaj bi sami zares potrebovali za nemoteno opravljanje delovnih nalog. Analiza, ki jo je v okviru projekta Prehod izvedel partner Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo URI Soča, je pokazala, da bi lahko letno na trg dela vstopilo od devetsto do tisoč mladih s posebnimi potrebami s takšno vrsto odločbe o usmeritvi, da bi jih delodajalci v primeru zaposlovanja lahko šteli v kvoto za zaposlovanje invalidov. Vendar pa se ti mladi kar »izgubijo« med ostalimi iskanci zaposlitve.

Mladi s posebnimi potrebami pogosto ne pridejo niti do razgovora za delovno mesto ali pa na razgovoru ne znajo izpostaviti svojih prednosti in realno

predstaviti, kaj potrebujejo s strani delodajalca za tekoče opravljanje dela. Podatki (Statistični urad Republike Slovenije) kažejo, da se na splošno invalidi v manjši meri vključujejo na trg dela in da njihova brezposelnost traja dlje časa kot pri preostalem prebivalstvu. Poleg tega pa se pogosto zaposlujejo predvsem za fizično in umsko manj zahtevna dela, ne glede na njihove kognitivne in telesne sposobnosti ter interese.

Ta situacija se odraža v celotni družbi, širšem okolju mladostnika, predvsem pa jo čuti mladostnik sam. Mladi pogosto ostajajo doma, saj nimajo sredstev, da bi se finančno osamosvojili. Odvisni so od podpore družine in denarne socialne pomoči. Pogosto se jim tudi zoži socialni krog, saj je njihov dan manj raznolik in imajo manj stikov z različnimi skupinami ljudi. Ob razbiti dnevni rutini, ki je bila v času šolanja vzpostavljena, in pogostih zavrnitvah tudi izgubijo motivacijo za aktivno iskanje zaposlitve, kar lahko privede do dolgotrajne brezposelnosti (brezposelnost, ki traja več kot eno leto).

Okrogla miza Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela

Različni raziskovalci so ugotavljali, da dolgotrajna brezposelnost zelo negativno vpliva na različne vidike mladostnikovega življenja. Najpogosteje ima posledice na področju anksioznosti, psihičnega blagostanja mladostnika in samozavesti. Pri dolgotrajno brezposelnih mladih se pojavlja tudi več psihosomatskih simptomov.

Zato je izrednega pomena, da se mlade, ki bodo po zaključku šolanja potrebovali dodatno pomoč,

prepozna že v času šolanja, se jih še pred aktivnim iskanjem službe opremi s potrebnimi veščinami in se jih vodi skozi prehod v zaposlitev. Poleg tega pa podporo potrebujejo tudi delodajalci, predvsem tisti, ki se z zaposlovanjem invalidnih oseb srečujejo prvič. Pomemben je strokoven, fleksibilen in posamezniku prilagojen pristop, ki mlademu poleg kariernega svetovanja, pomoči pri iskanju delodajalcev in predstavljanju ugodnosti za delodajalca nudi tudi psihosocialno podporo in učenje mehkih veščin.

Projekt Stičišče »Prehod«

Predvsem v zadnjem projektu Stičišče »Prehod«, ki je sofinanciran s strani Finančnega mehanizma EGP in Norveške, je bil glavni namen nudenje podpore in celovitega modela pomoči mladim s posebnimi potrebami na prehodu iz šole na trg dela.

Pri vzpostavljanju stičišč v dveh slovenskih regijah (Savinjska in Gorenjska regija) smo se soočili z veliko razkropljenostjo institucij, pristopov in strokovnjakov, ki se ukvarjajo s tem področjem. V tem času smo se trudili povezati vse deležnike, ki igrajo pomembno vlogo pri iskanju zaposlitve mladih s posebnimi potrebami, z namenom oblikovanja trdne podporne mreže.

Predstavnice projektne skupine med predstavitvijo na bazarju nevladnih organizacij

V času izvajanja projekta je bilo v naše aktivnosti v obeh regijah vključenih 113 mladih s posebnimi potrebami, od teh 22 gluhih in naglušnih, ki so pri nas iskali različne informacije glede zaposlovanja, razpisov, delodajalcev, potrebovali pomoč pri prijavi na delovno mesto, razpise ali pri vključitvi v zaposlitveno rehabilitacijo. V obeh stičiščih se je 273 mladih udeležilo delavnic na različne teme. Največ

delavnic je bilo izvedenih na teme zaposlitvenega razgovora, komunikacijskih veščin in samopodobe, saj so tako mladostniki kot strokovni delavci izražali potrebo po delu na teh področjih. V naše aktivnosti so se v veliki meri vključevali tudi strokovni delavci in starši.

Obisk partnerske organizacije Lyk-z & døtre na Norveškem

V januarju 2016 smo se v okviru projekta odpravili na obisk k naši partnerski organizaciji Lyk-z & døtre

Na ogledu dobre prakse na Norveškem – Kopija

v Skienu na Norveškem. V naši odpravi sta bili tudi dve gluhi dekleti, vključeni v aktivnosti projekta Stičišče »Prehod«. Spoznali smo partnersko organizacijo in si med seboj delili izkušnje in znanje s področja mladih s posebnimi potrebami. Udeležili smo se predstavitvene delavnice programa FROG, namenjenega mladim osipnikom, ki so prekinili s šolanjem ali delom. Razvili so zelo dodelan, poglobljen in razgiban program za mlade. Skozi sedem tednov trajajoči program, ki je namenjen opolnomočenju mladih, jim pomagajo najti njihova močna področja in edinstvene spretnosti, da bi se čim hitreje vrnil v šolo ali na delovno mesto. Program širijo tudi izven meja Norveške. Ko smo videli, kako sistematično usmerjajo mlade pri prehodu v zaposlitev, smo tudi sami dobili veliko idej, kako pristopiti in še bolj celostno podpreti mlade pri tem pomembnem koraku. Partnerska organizacija nam je omogočila tudi pridobivanje konkretnih informacij o integriranju oseb s posebnimi potrebami, njihovem izobraževanju, prehodu v delo in možnih oblikah dela zanje v lokalnem okolju. Obiskali smo srednjo šolo Klosterskogen Videregående Skole, ki jo poleg rednih dijakov obiskujejo tudi dijaki s posebnimi potrebami. Šola zagotavlja ustrezne prilagoditve izobraževalnih programov, ima za to

zagotovljene posebne podporne time in skrbi tudi za prehode mladih v možne oblike zaposlitev v lokalnem okolju. Ogledali smo si še dve podjetji. Podjetje Grep Vapro ima zelo širok nabor področij dela in zaposluje osebe z različnimi posebnimi potrebami in invalidnostmi. Podjetje Grep Marenso pa je edinstveno podjetje na Norveškem, saj je specializirano za zaposlovanje in podporo gibalno najhuje oviranih oseb. Razvili so tehnološko podporo upravljanja delovnih strojev na podlagi infrardečega signala (Rolltalk), kar omogoča upravljanje strojev in ostale elektronske opreme na podlagi slik, zvoka in specializirane komunikacije. Skupnost gluhih Telemark pa nas je povabila na redno srečanje združenja gluhih v pokrajini Telemark. Predstavili so nam organiziranost in njihov program dela.

Zaključna prireditev

Na zadnji dan februarja smo v Aurisu, Medobčinskem društvu gluhih in naglušnih za Gorenjsko, v dogodku, ki smo ga poimenovali Točno opoldne, predstavili ugotovitve in rezultate projekta Stičišče »Prehod«. Strokovnim in drugim institucijam, posameznikom, ki so nas v izvedbi projekta strokovno podpirali, ter predstavnikom medijev, ki so o naših projektnih dosežkih poročali skozi njegovo trajanje, smo se iskreno zahvalili. Na dogodku so nastopili gluhi in naglušni člani društva Auris s predstavo o ovirah, ki jih morajo na svoji življenjski poti premostiti gluhi in naglušni od malih nog, skozi vključitev v vrtec in izobraževanje, na prehodu na trg dela in pri zaposlitvi. Gluha Mirsada Ibra-

Člani društva AURIS Kranj, ki so nastopali na zaključnem dogodku Točno opoldne

džić je recitirala Pesem gluhega, ki nam je segla do srca! O svoji izkušnji sta spregovorila tudi prstovoljka prof. slovenskega jezika Jerica Kapus, ki je v Stičišču »Prehod« na Gorenjskem sodelovala s

tečaji slovenskega jezika za gluhe, in mladi Janko Noč, ki je skozi podporo projekta uspel dokončati študij, se pripraviti na vstop na trg dela, se zaposliti in si tako pričeti ustvarjati pogoje za kvalitetnejše življenje. O uspešno in kvalitetno opravljenem delu v projektu, sposobnostih in moči projektnega tima ter možnostih nadaljnjega razvoja področja prehoda mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela so spregovorile dr. Aleksandra Tabaj iz Razvojnega centra za zaposlitveno rehabilitacijo na URI Soča in Lea Kovač iz Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, prek Skypa pa tudi dr. Natalija Komljanc z Zavoda Republike Slovenije za šolstvo.

Usposabljanje članov projektne skupine

In kaj lahko rečemo za naprej?

V času izvajanja projekta Stičišče »Prehod« smo skozi odzive mladih s posebnimi potrebami, njihovih staršev in strokovnih delavcev še potrdili to, kar smo opažali že sami. Mladi s posebnimi potrebami so po zaključku formalnega šolanja prepogosto prepuščeni sami sebi pri iskanju zaposlitve in se tako hitro znajdejo v dolgotrajni brezposelnosti, ki ima veliko negativnih posledic tako zanje kot za družbo nasploh, zato bomo z našimi aktivnostmi nadaljevali tudi po zaključku programa in delovali v smeri sistemske ureditve področja.

Mojca Ferlič, Racio Social

Izobraževanje gluhih in naglušnih v integraciji vedno bolj dostopno

Zagotavljanje tolmača

V šolskem letu 2014/2015 so bili v treh osnovnih šolah štiri učenke in učenci, ki so potrebovali tolmača. Dijakov, ki bi potrebovali tolmača, v srednjih šolah zunaj Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana ni bilo. Na našo pobudo smo skupaj s šolami, starši otrok, tolmači, ki so jih z liste tolmačev izbrale šole, Združenjem tolmačev za slovenski znakovni jezik ter Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije pretehtali možne, hitre in racionalne rešitve, da bi, glede na prej predstavljene okoliščine, tem otrokom zagotovili pomoč tolmača. Sprejet je bil dogovor, da ministrstvo zagotovi sredstva za izvedbo ur tolmačenja v tem šolskem letu, pri čemer smo upoštevali število ur na teden, ki so ga predlagale šole, in višino urne postavke v skladu s tarifo za tolmače slovenskega znakovnega jezika (do največ 10-krat po 20 minut).

Strokovne skupine na šolah so v okviru dogovorjenih ur v individualiziranem programu za vsakega posameznega otroka opredelile, pri katerih predmetih, koliko časa dnevno in ob katerih dnevih bo otrok pri pouku potreboval tolmača. V prisotnosti tolmača tudi učitelj prilagodi podajanje snovi.

Tolmačka v razredu

Ob koncu šolskega leta so šole pripravile evalvacijo o delu z otroki in sodelovanju učiteljev s tolmači. Vse so ugotovile, da je bilo delo s tolmači v razredu otrokom v korist, da bi potrebovali več ur in da so otroci bolj napredovali, če je bil tolmač pedagoški delavec.

V šolskem letu 2015/16 imajo pravico do tolmača ob začetku šolskega leta v rednih osnovnih šolah

štirje učenci, v srednjih dva dijaka in v Centru za sluh in govor Maribor, kjer praviloma uporabljajo druge metode za delo z otroki, en učenec. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je sledilo evalvacijam šol in Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana ter Centru za sluh in govor Maribor odobrilo dodatna delovna mesta strokovnih delavcev z nalogami tolmačenja, kar smo kot eno izmed možnih rešitev že predstavili na junijskem srečanju, kjer so bili poleg šol in tolmačev tudi predstavniki Združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik in Zveze gluhih in naglušnih Slovenije.

Vsak od teh otrok pri pouku lahko dobi toliko ur tolmačenja, kot jih potrebuje, saj imajo zdaj na voljo pol delovnega časa strokovnega delavca za vsakega otroka, poleg tega bodo ti zaposleni, ki imajo ustrezna strokovna znanja, lahko pomagali pri ustvarjanju podpornega okolja v šoli (delo z učitelji, drugimi otroki, starši) in pri razvoju in osveščanju o pomenu slovenskega znakovnega jezika. V okviru zavoda, ki dela z gluhihimi in naglušnimi, imajo ti strokovni delavci tudi možnost svojega strokovnega izobraževanja in usposabljanja.

Druge aktivnosti

Zveza gluhih in naglušnih Slovenije je na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport poslala tudi pobudo, da bi se v okviru izbirnih predmetov slovenskega znakovnega jezika učili tudi drugi učenci v osnovnih šolah. Ministrstvo je to pobudo podprlo in posredovalo v strokovno obravnavo Zavodu Republike Slovenije za šolstvo.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo je začel tudi s celovito prenovo specialpedagoških predmetov v prilagojenih programih za gluhe in naglušne, v okviru katere bo posebno pozornost namenil tudi umestitvi in učenju slovenskega znakovnega jezika.

Strokovni svet je že potrdil dodatne prilagojene srednješolske izobraževalne programe za gluhe in naglušne: pomočnik v biotehnikih in oskrbi, slaščičar, gastronomske in hotelske storitve in vrtnar. Gluhi in naglušni bodo z naslednjim šolskim letom imeli tako dodatno izbiro, ki bo lahko pripomogla k večji zaposljivosti.

Skupaj z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo

bomo pristopili tudi k prilagoditvam učbenikov v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju za gluhe in naglušne tako, da bomo besedila opremili s kretnjami.

Ministrstvo v sodelovanju z drugimi resorji na področju dela z otroki in mladostniki pripravlja projekte v okviru Evropske kohezijske politike na področju zgodnje obravnave otrok s posebnimi potrebami, strokovne podpore šolam pri delu z otroki s posebnimi potrebami, izobraževanja strokovnih delavcev in še posebej prehoda mladih na trg dela (pomoč pri iskanju ustreznega dela oz. zaposlitve).

V zadnjih dveh letih se nekajkrat na leto redno srečujemo s predstavniki Zveze gluhih in naglušnih Slovenije in na ta način skušamo opredeliti težave, ki jih opažajo gluhi in naglušni, ter iskati najboljše možne rešitve. Na zadnjem sestanku v septembru 2015 sta se nam pridružila tudi direktorja Centra za sluh in govor Maribor in Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana, saj želimo v razpravo vključiti več deležnikov.

Mag. Polona Šoln Vrbinc,
vodja Sektorja za izobraževanje
otrok s posebnimi potrebami na MIZŠ

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč organov javnega sektorja

Na pobudo Evropskega invalidskega foruma (EDF) je 20 evropskih invalidskih združenj, vključno s številnimi evropskimi asociacijami, izrazilo svoje nestrinjanje in zaskrbljenost, ker je Evropski svet

nedavno občutno razvodenel predlagano Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč javnega sektorja. Naj spomnimo na kronologijo dogajanja. Predlog direktive je podala Evropska komisija leta 2012. Vlada RS je sprejela stališče Republike Slovenije do Predloga direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč organov javnega sektorja in zapisala: »Slovenija pozdravlja prizadevanja Evropske komisije za zagotovitev enakih možnosti do storitev javne uprave ljudem z različnimi funkcionalnostmi ter podpira Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopnosti spletišč javne uprave. Pred prenosom direktive v nacionalni pravni red bo v Sloveniji treba preučiti možnost ustrezne dopolni-

tve obstoječe zakonodaje o izenačevanju možnosti invalidov. Glede finančnih posledic direktive za nacionalni proračun menimo, da bi morali državam članicam zagotoviti koriščenje evropskih razvojnih sredstev za prenovo spletišč javnega sektorja, saj bo uveljavitev direktive najbolj prizadela države, ki teh standardov še ne dosegajo. Z vidika realne izvedljivosti direktive bi bilo morda primerneje postaviti rok le za prenos direktive v zakonodajo, za usklajitev obstoječih spletišč pa rok vezati na prvo prenovo spletišča ali na drug ekonomski pogoj, ki bi odražal finančne možnosti države. Cilj predloga direktive je pomagati državam članicam izpolniti nacionalne zaveze glede spletne dostopnosti ter zavezo v zvezi s spletišči organov javnega sektorja iz Konvencije Združenih držav o pravicah invalidov. Spletna dostopnost obsega načela in tehnike,

ki jih je treba upoštevati pri izdelavi spletišč, da bi vsebina teh spletišč bila dostopna za vse uporabnike, zlasti invalide. Spletna dostopnost je za organe javnega sektorja zelo pomembna, saj lahko

tako razširijo svoj doseg in izpolnijo svoje javne pristojnosti. Število spletišč, ki zagotavljajo storitve e-uprave (približno 380.500 v EU), in spletišč javnega sektorja (več kot 761.000 v EU) hitro narašča. Večina držav članic je že sprejela zakone ali druge ukrepe za spletno dostopnost, vendar med temi zakoni in ukrepi obstajajo velike razlike, zato neharmonizirani nacionalni pristopi k spletni dostopnosti ustvarjajo ovire na notranjem trgu, ponudnikom, ki delujejo čezmejno, pa povzročajo dodatne proizvodne stroške. Harmonizacija spletišč bo ustvarila boljše pogoje na trgu, več delovnih mest, cenejšo spletno dostopnost in dostopnejša spletišča: trikratno korist za javni sektor, podjetja in državljane. Splet je vse pomembnejši vir na mnogih področjih življenja, spletna dostopnost pa postaja ključna za zagotovitev enakega dostopa in enakih možnosti ljudem z različnimi sposobnostmi. Natančneje pojem „spletna dostopnost“ pomeni možnost, da lahko tudi osebe s posebnimi potrebami uporabljajo spletne vsebine. Slovenija je npr. državni portal e-Uprava do določene mere že prilagodila. Rešitev sinteze govora je narejena v obliki govorca, ki omogoča poslušanje posameznih vsebin, objavljenih na portalu e-Uprava. Gluhi in naglušni uporabniki e-Uprave lahko s pomočjo tolmača za znakovni jezik spremljajo določene vsebine, ki jih je izbrala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Slabovidnim osebam je olajšano pregledovanje slikovnih vsebin, in sicer s tekstovnimi opisi in možnostjo dinamične povečave besedila s pomočjo menijske pomoči pregledovalnika. Velikost besedila lahko določijo tudi z namenskim programom, kjer izbirajo med tremi velikostmi.«

Po več letih različnih pripomb in dopolnitev je Evropski svet, ki ga sestavljajo predsedniki ali predsedniki vlad držav članic (in ga ne gre mešati s Svetom Evrope, ki se ukvarja s človekovimi pravicami), pred dnevi občutno okrnil obseg in mehanizme uresničevanja direktive, tako da je iz javnih spletišč izločil spletne strani javnih broadcasterjev (npr. RTV Slovenija), šol, vrtcev, univerz in nevladnega sektorja. Evropski svet predlaga tudi izločitev nekaterih vsebin, npr. avdiovizuelnih vsebin v živo ter intranet in extranet sisteme. Prav tako predlaga, da so izločena spletišča, ki jih za javni

sektor upravlja zasebni sektor, kar lahko obsega od plačila davkov do nakupa vozovnic za javni prevoz, dostop do akademskega gradiva in tako dalje.

20 podpisanih evropskih združenj meni, bi morala direktiva vsebovati naslednje ključne elemente:

- Spletišča celotnega javnega sektorja in spletišča, ki so povezana z izvajanjem javnih storitev, morajo biti dostopna vsem, tudi takrat, ko storitve izvaja zasebni sektor.
- Direktiva mora zajemati dostopnost vsebin na mobilnih napravah in prek mobilnih aplikacij, kjer se danes dostopa do večine digitalnih vsebin.
- Ker večina postopkov, povezanih z javnim sektorjem ali javnimi storitvami, zahteva interakcijo z dokumenti, ki se prenesejo z medmrežja, morajo biti dostopni tudi ti.
- V luči konvencije in Direktive o javnem naročanju iz 2014 se javna sredstva ne bi smela uporabljati za financiranje nedostopnih vsebin.

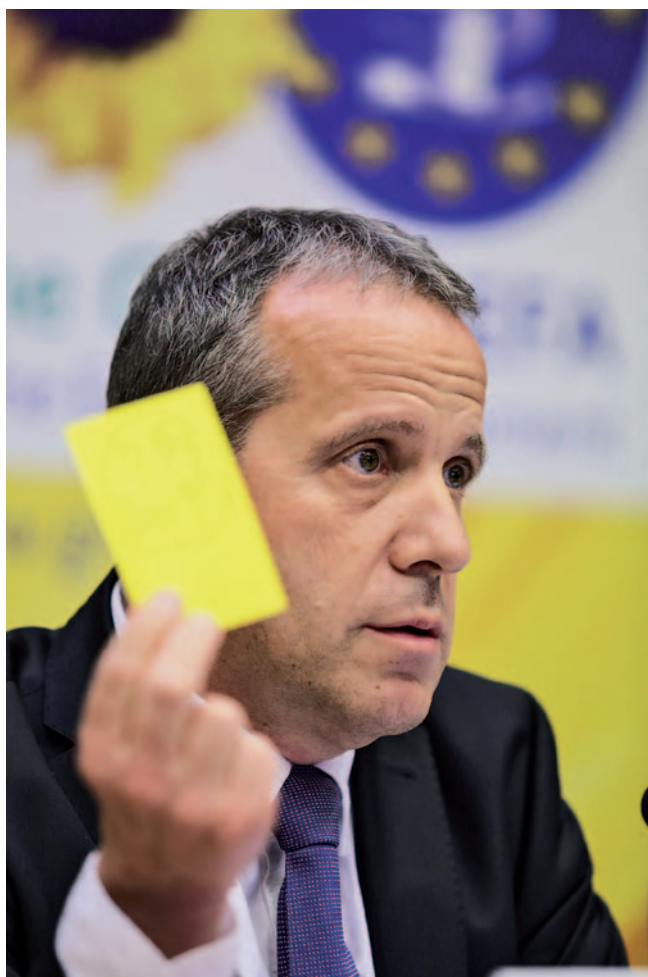
Mnenje podpisnikov je, da morajo vlade držav članic delovati v smeri, ki bo zagotovila, da bodo dobrobiti digitalne revolucije deležni vsi in da ob obstoječih ovirah v zunanjem okolju nikakor ne smejo dopustiti, da bi se zdaj ustvarjale nove še v digitalnem. Dogajanje v zvezi z direktivo o spletiščih je poučno tudi v kontekstu prihajajočih pogovorov o Evropskem aktu o dostopnosti, v vsakem primeru pa je naša naloga od odločevalcev terjati, da zagotovijo, da bodo v procesu pogajanj in usklajevanj upoštevali pravice in zastopali interese vseh, tudi invalidov.

Matjaž Juhart

Konferenca o Evropskem aktu o dostopnosti: Ne smemo zamuditi priložnosti, ki lahko invalidom spremeni življenja in jim omogoči enakopravnejšo vključitev v družbo

Evropski poslanec dr. Igor Šoltes, sicer poročevalec v senci za Evropski akt o dostopnosti, je 1. junija 2016 v sodelovanju s poslanskim kolegom Indrekom Tarandom v Evropskem parlamentu v Bruslju organiziral konferenco, ki je bila namenjena vprašanju, kako lahko Evropski akt o dostopnosti resnično zagotovi dostopnost vsem. Direktivo je Evropska komisija predlagala 2. 12. 2015 in stremi k izboljšanju delovanja notranjega trga skozi doseganje skupnih zahtev glede dostopnosti dobrin in storitev ter odstranjevanja ovir, s katerimi se invalidi soočajo pri študiju, iskanju zaposlitve, potovanjih, nakupovanju dobrin in storitev ali preprosto pri doseganju informacij. V Evropski uniji sicer živi okoli 80 milijonov ljudi s težjo ali lažjo obliko invalidnosti.

Dr. Igor Šoltes je v uvodnem govoru izpostavil, da je treba za doseg resnične odprave neenakosti zagotoviti, da bo obseg izdelkov in storitev, ki jih pokriva direktiva, čim širši, pri tem pa ne smemo prezreti vse hitrejšega napredka tehnologije, saj se ravno tu kljub nenehnemu razvoju pogosto pozabi na dostopnost izdelkov in storitev za invalide: »Predstavljajte si, da ne bi mogli dvigniti denarja z bankomata, uporabiti svojega pametnega telefona ali tablice, kupiti vozovnice z aparata ali prebrati e-knjige? Trg sam do sedaj ni uspel zagotoviti dostopnosti teh izdelkov vsem posameznikom, zato je to treba doseči z regulacijo. Ne smemo zamuditi te priložnosti, ki lahko invalidom spremeni življenja in jim omogoči enakopravnejšo vključitev v družbo.«

Evropski poslanec dr. Igor Šoltes

Konferenca o Evropskem aktu o dostopnosti

Dogodka se je udeležilo veliko število nevladnih organizacij ter mednarodnih združenj, ki zastopajo različne skupine invalidnih oseb. Ti so pozdravili predlog komisije, ki pomeni velik korak naprej, ob tem pa so opozorili na še vedno nekaj odprtih vprašanj in nejasnosti, kjer so po njihovem mnenju še potrebne izboljšave.

Predsednik Evropske zveze slepih Wolfgang Angermann je opisal vsakdanje težave in ovire, s katerimi se soočajo slepi in slabovidni, pri tem je omenil primer naprav, ki delujejo na dotik, česar slepi in slabovidni ne morejo uporabljati. »Počutim se, kot da mi je odvzet bistven del dostojanstva in

samostojnosti,» je ob tem dodal. Opozoril je tudi na možnost izjem, ki jih dovoljuje akt, saj obstaja bojazen, da bi podjetja to določbo izkoriščala v primeru, ko bodo mnenja, da bo postopek prilagoditve izdelka stal preveč ali pa bo po njihovi oceni prezapleten.

Frank Sioen iz Evropske mreže za neodvisno življenje je predstavil praktične težave, s katerimi se soočajo invalidi z različnimi oblikami telesne prizadetosti in poudaril, da v direktivi ni dovolj izpostavljen vidik fizičnega okolja, kjer je izjemno veliko ovir za invalidne osebe. Dodal je, da problem predstavlja tudi izvrševanje direktive v praksi: *»Če ne moreš uveljaviti svoje pravice v praksi, potem te pravice nimaš. Moramo zagotoviti, da bo akt vključeval mehanizem pritožbe, ki bo enostaven za uporabo in razumljiv vsem.«*

Tolmač v evropskem parlamentu

Inmaculada Placencia Porrero iz Evropske komisije je predstavila ključne vsebinske vidike Evropskega akta o dostopnosti ter opozorila na to, da imajo države članice na tem področju trenutno zelo različne zakonodaje, kar omejuje možnosti invalidov po vsej Evropi.

Rodolfo Cattani iz Evropskega invalidskega foruma je poudaril, da je ta direktiva izjemnega pomena za vse invalide ter pri tem opozoril: *»Potrebujemo jasno zakonodajo, ki bo naredila dostopnost vse prej kot zgolj prostovoljno. Potrebujemo jasne definicije in razlage, da bi se izognili nepotrebnim problemom.«* Dodal je, da je treba v postopek ves čas vključevati invalidske organizacije, ki morajo imeti vlogo tudi pri nadzoru in izvrševanju pravil.

Dan Pescod iz Britanskega nacionalnega inštituta za slepe je opozoril, da bo za sprejem direktive

ključna predvsem politična volja. Glede obsega direktive pa je poudaril, da mora zajeti vse izdelke, ne samo nekaterih, saj se s tehnologijo in razvojem ves čas pojavljajo novi izdelki, ki jih je v tem trenutku še nemogoče predvideti.

Sabrina Ferraina iz Evropskega združenja ponudnikov storitev za invalide je dejala, da si želijo močnejše besedilo, ko gre za dimenzijo človekovih pravic, ter poudarila, da je dostopnost pomembna ne le za invalide, ampak tudi za celotno družbo. K temu je dodala še: *»Uporabniki morajo biti vključeni v vse stopnje nastajanja izdelka ali storitve, saj bodo te na koncu vplivale prav nanje. To, da do nas pride povratna informacija o izdelku ali storitvi, je za nas zelo koristno.«*

Evropska poslanka skupine Evropskih konservativcev in reformistov Helga Stevens, ki je sicer tudi sama gluha, je poudarila, da akt ne bo odpravil vseh ovir, a je pomemben korak naprej. *»Ker gre za človekove pravice, je jasno, da z vidika gospodarstva to ni videno kot nekaj pozitivnega. A dejstvo je, da lahko akt naredi veliko spremembo pri vsakdanjih življenjih ljudi,«* je še dodala.

Evropska poslanca dr. Igor Šoltes in Indrek Tarand

Jan van der Velden, predstavnik nizozemskega predsedstva Sveta EU, je povedal, da se države članice Evropske unije strinjajo glede cilja direktive, težavo pa predstavljajo predvsem njen obseg in funkcionalne zahteve.

Evropski poslanec Indrek Tarand je ob zaključku konference povedal: *»Na podlagi slišane sem optimist, verjamem, da lahko besedilo še izboljšamo in dosežemo, da bo direktiva na koncu tudi sprejeta.«*

Pisarna evropskega poslanca dr. Igorja Šoltesa

Dostopnost avdiovizualnih medijev

Delež prebivalcev, ki nimajo enakopravnega dostopa

Najprej moramo ugotoviti, da pravzaprav ni uradnih podatkov o osebah, ki imajo težave pri dostopu do programskih vsebin. Na enem mestu ni mogoče dobiti vseh podatkov o številu prebivalcev tako z okvarami vida in sluha kot tudi z drugimi težavami, ki predstavlja oviro pri dostopu do programskih vsebin. Ocenjuje se, da je gluhih in naglušnih prek 70 tisoč (vključeni so gluhi, naglušni, gluhoslepi in tisti, ki imajo polžev vsadek). Slepih in slabovidnih je med 8 in 10 tisoč. S staranjem prebivalstva se bo delež obojih še povečeval. Podobno velja za prebivalce s kognitivnimi težavami in omejeno gibljivostjo, katerih število se s staranjem prebivalstva prav tako povečuje. Če združimo številke, ocenjujemo, da ima težave pri dostopu do programskih vsebin najmanj 10 odstotkov prebivalcev Republike Slovenije.

Zavedati pa se moramo, da se s težavami pri spremljanju programskih vsebin lahko soočajo tudi druge skupine prebivalcev, kot so priseljenci iz nekdanjih jugoslovanskih republik, mladostniki, ki še ne morejo slediti podnapisom, in drugi, tako da ima lahko težave pri dostopu do programskih vsebin celo do 25 odstotkov prebivalcev.

Normativne podlage za enakopraven dostop

Zakonodaja sicer zagotavlja, da smo ne glede na osebne okoliščine pred zakonom vsi enaki, vendar pa so pravice tako imenovano senzorno oviranih zaradi specifičnih potreb v medijski zakonodaji še posebej opredeljene. Ker pa so že stari Rimljani ugotovili, da zakoni niso pisani za nevedne (Ulpianus, 3 st. pr. Kr.), je pomembno, da se teh zakonskih določb in pravic ne zavedajo le izvajalci, ampak tudi uporabniki. Za osvežitev spomina je v nadaljevanju kratek pregled, kje in kako so v slovenski zakonodaji te pravice zapisane.

1. Ustava Republike Slovenije

Ustava Republike Slovenije v 2. členu določa, da je Slovenija pravna in socialna država. V skladu s 14. členom so vsakomur zagotovljene človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na osebne okoliščine, in pred zakonom so vsi enaki. Z dopolnitvijo 14. člena leta 2004 je kot osebna okoliščina navedena tudi invalidnost.

2. Konvencija o pravicah invalidov

Republika Slovenija se je zavezala, da bo invalidom omogočila neodvisno življenje in polno sodelovanje na vseh področjih ter sprejela ustrezne ukrepe, s katerimi jim bo med drugim zagotovila, da imajo, enako kot ostali državljani, dostop do informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi.

3. Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja

Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja je splošni protidiskriminacijski zakon, ki določa skupne temelje in izhodišča za zagotavljanje enakega obravnavanja vsakogar pri uveljavljanju njegovih pravic in obveznosti ter pri uresničevanju njegovih temeljnih svoboščin.

4. Zakon o izenačevanju možnosti invalidov

Z uveljavitvijo sistemskega Zakona o izenačevanju možnosti invalidov je Republika Slovenija postavila sistemski okvir za preprečevanje in odpravljanje diskriminacije invalidov, ki temelji na invalidnosti.

5. Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti

Vlada je 7. decembra 2005 sprejela Nacionalne usmeritve za izboljšanje dostopnosti, ki v 2. cilju določajo, da je treba senzornim invalidom zagotoviti informacije v prilagojenih oblikah najkasneje do 31. decembra 2015.

6. Akcijski program za invalide

Vlada je 9. januarja 2014 sprejela Akcijski program za invalide 2014–2021, katerega namen je spodbujati, varovati in zagotavljati polnopravno in ena-

kovredno uživanje človekovih pravic invalidov ter spodbujati spoštovanje njihovega dostojanstva.

7. Zakon o medijih

Zakon o medijih v 4. členu določa, da Republika Slovenija posebej podpira ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, namenjenih slepim in gluho-nemim v njim prilagojenih tehnikah, ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture. Sredstva za ure-sničenje tega javnega interesa država zagotavlja v državnem proračunu.

8. Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah

V 11. členu, Splošna načela, je zapisano, da Re-publika Slovenija v skladu z zakonom, ki ureja medije, spodbuja ponudnike, da osebam z okva-ro vida ali sluha postopoma zagotovijo dostop do njihovih storitev. Zakon o avdiovizualnih me-dijskih storitvah v tem delu prenaša Direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki pravi, da je »pravica invalidov in starejših oseb do udeležbe v kulturnem in družbenem življenju Unije neločljivo povezana z zagotavljanjem dostopnih avdiovizual-nih medijskih storitev. Načini zagotavljanja dostopnosti bi morali med drugim vključevati znakovni jezik, podnaslavljanje, zvočne opise in preproste menije.«

9. Zakon o RTV Slovenija

Zakon o Radioteleviziji Slovenija v 4. členu (javna služba na področju radijske in televizijske dejavnosti) določa, da mora RTV Slovenija v okviru svoje javne službe na področju radijske in televizijske dejavnosti:

- posebno pozornost posvečati invalidom in z nji-mi povezanim vsebinam,
- izvajati programske vsebine, namenjene sle-pim in slabovidnim ter gluhim in gluho-nemim, v njim prilagojenih tehnikah,
- podpirati razširjanje programskih vsebin, na-menjenih gluhim ter slepim, v njim prilagojenih tehnikah.

10. Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah

Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah v 47.a čle-nu določa, da je brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice, vendar ob plačilu primerne-ga nadomestila, v korist invalidnih oseb dopustno re-produciranje in distribuiranje dela, če to delo ni na voljo v zahtevani obliki in je uporaba neposredno povezana z invalidnostjo teh oseb, omejena na

njen obseg ter ni namenjena doseganju neposre-dne ali posredne gospodarske koristi.

11. Zakon o elektronskih komunikacijah

Zakon o elektronskih komunikacijah pravice upo-rabnikov invalidov ureja v dveh poglavjih, in sicer v X. poglavju o univerzalni storitvi v 115. členu ter v XI. poglavju o pravicah uporabnikov določa ukrepe za uporabnike invalide v 135. členu.

12. Zakon o digitalni radiodifuziji

V skladu s 34. členom (potrošniške spodbude) mi-nistrstvo, pristojno za elektronske komunikacije, spodbuja razširjenost digitalne radiodifuzije v obli-ki potrošniških spodbud tako, da v okviru razpo-ložljivih sredstev socialno šibkejšim potrošnicam oziroma potrošnikom sofinancira nakup spreje-mnikov za digitalno televizijo.

Aktivnosti Ministrstva za kulturo na področju medijev in stanje na področjih, ki jih pokriva

V resor ministrstva za kulturo spada priprava in iz-vajanje naslednjih zakonov:

- Zakon o medijih,
- Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah,
- Zakon o RTV Slovenija,
- Zakon o slovenskem filmskem centru javni agenciji Republike Slovenije.

Na osnovi Zakona o medijih ministrstvo vsako leto izvede naslednja dva javna razpisa:

- Projektni javni razpis za sofinanciranje pro-gramskih vsebin medijev (TIPK TV),
- Projektni javni razpis za sofinanciranje kulturnih projektov in programskih vsebin, namenjenih senzorno oviranim v njim prilagojenih tehnikah, ter za razvoj tehnične infrastrukture, namenje-ne senzorno oviranim (Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Zveza društev slepih in sla-bovidnih Slovenije).

Prvi razpis, tako imenovani »medijski razpis«, je na-menjen vsem izdajateljem medijev, je pa ta razpis »problematičen« za Zvezo, saj je uvrščen v shemo državnih pomoči, ta pa določa, da državna pomoč ne sme prese-gati 50 % vrednosti projekta. In ker so sredstva Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji tudi javna sredstva, je s tem prag 50 % javnih sredstev prekoračen.

Zato pa je posebej senzorno oviranim osebam namenjen drug redni letni javni razpis, ki prej omejenjene omejitve nima. V okviru tega razpisa Ministrstvo za kulturo sofinancira nabavo tehnične infrastrukture, glasilo *Iz sveta tišine*, prilagajanje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku, izobraževalno oddajo *Prisluhnimo tišini* ter Spletno TV za gluhe in naglušne.

Slovenski filmski center, Javna agencija Republike Slovenije

V letu 2013 je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 99/13), v kateri je bilo med ukrepi na področju filmske in avdiovizualne dejavnosti določen tudi ukrep prilagoditev javnega predvajanja kinematografskih in avdiovizualnih del za senzorno ovirane. Ta ukrep predvideva opremljenost kinematografskih in avdiovizualnih del s podnapisi za gluhe in gluhoneme ter zvočno opremo za slepe in slabovidne. Ukrep zadeva predvsem kinematografska in avdiovizualna dela, podprta z javnimi sredstvi. Slovenski filmski center zato v pogodbe, sklenjene za sofinanciranje realizacije filmov, namenjenih za kinematografsko predvajanje, od leta 2013 dalje vključuje določbe, da morajo producenti ob dokončanju filma v okviru obvezne dokumentacije oddati slovenske podnapise za gluhe in naglušne osebe ter zvočni opis za slepe in slabovidne v slovenskem jeziku.

Ker se pogodbe iz leta 2013 iztekajo v letu 2015, je zaenkrat po tem programu končanih le nekaj filmov: kratka filma *Šampanjski twist* in *Všečkana* ter prvenec *Pot v raj*. Do konca leta pa se pričakuje dokončanje naslednjih projektov: *Houston, imamo problem*, *Idila*, *Nočno življenje*, *Mama*, *Šiška Delux*, *Vztrajanje*, *Dom in Družina*, *Mala šola uresničarije*. Nekateri producenti so za tako opremljenost filmov poskrbeli sami že pred pogodbeno obveznostjo, ki bi jo imeli do Slovenskega filmskega centra. Na primer: oba dela *Gremo mi po svoje*, *Čefurj raus*, *Šanghaj*.

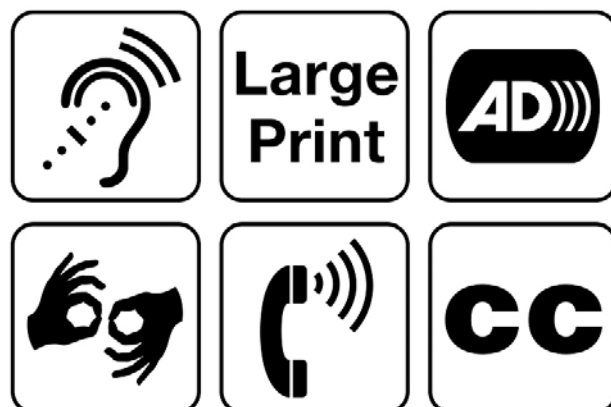
Programske vsebine RTV Slovenija, prilagojene senzornim invalidom

Poročilo o ugodnostih in programskih aktivnostih za invalide, ki jih izvaja RTV Slovenija

1. V skladu z 32. členom Zakona o Radioteleviziji Slovenija-1 so določene kategorije invalidov, oproščene plačevanja prispevka, in sicer:
 - invalidi s 100-% telesno okvaro,
 - invalidi z manj kot 100 -% telesno okvaro,

če jim je priznana pravica do dodatka za postrežbo in tujo pomoč,

- osebe, ki so trajno izgubile sluh.

Število oproščenih plačila RTV prispevka na dan 31. 3. 2014 je bilo 10.780 oseb.

2. V skladu z Zakonom o Radioteleviziji Slovenija-1 in drugo veljavno zakonodajo se v programih RTV Slovenija izvajajo naslednje programske aktivnosti, namenjene invalidom:
 - realizacija zvočnih opisov celovečernih filmov in oddaj, namenjenih otrokom in mladostnikom;
 - tolmačenje v slovenski znakovni jezik osrednje informativne oddaje *TV Dnevnik* in *Slovenske kronike* vse dni v letu;
 - tolmačenje v slovenski znakovni jezik volilnih oddaj, referendumskih oddaj in predstavitev političnih strank ter drugih pomembnejših političnih dogodkov;
 - realizacija dokumentarnih filmov na temo invalidske problematike. Vsebina dokumentarnih oddaj se navezuje na teme, ki zadevajo vključevanje invalidov v družbo. Teme, ki jih oddaje obravnavajo, so na primer: samostojno življenje, šport, umetnost, poslovni svet, čustva, izobraževanje, zaposlitev, delo prostovoljcev z invalidi, tehnične inovacije v prid invalidom, posebni dosežki invalidov in druge. Dokumentarne oddaje so namenjene najširšemu krogu gledalcev in najboljše so predvajane v prvovrstnem programskem času;
 - predvajanje tujih dokumentarnih oddaj, ki zadevajo integracijo invalidov. Tuje dokumentarne oddaje odkupimo od svetovno najbolj priznanih produkcijskih hiš in so izjemno kakovostne;
 - realizacija ciklične oddaje *Prisluhnimo tišini*, ki je namenjena tako gluhim in naglušnim kakor tudi splošni slišči populaciji, saj jo seznanja s težavami, dosežki in življenjem gluhih in naglušnih;

Pregled programskih vsebin RTV Slovenija, ki so prilagojene senzornim invalidom

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Število oddaj TV SLO, tolmačenih v znakovni jezik	444	519	550	613	616	620
Število oddaj TV SLO, podnaslovljenih za gluhe	7.064	7.464	9.984	10.104	16.131	n. p.
Število oddaj TV SLO, opremljenih z zvočnim opisom (avdiodeskripcijo)		2	3	2	16	20
Število spletnih vsebin na strani RTV SLO, prilagojenih invalidom (podnaslovljene, tolmačene ali z zvočnim opisom opremljene videovsebine na spletu)				2.046	2.880	3.000
Število oddaj TV SLO, ki nastajajo v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih SLO	20	20	20	20	20	20
Število gledalcev na oddajo TV SLO, tolmačeno v znakovni jezik	9.600	11.500	8.800	8.300	12.055	n. p.
Število gledalcev na oddajo TV SLO, opremljeno z zvočnim opisom (avdiodeskripcijo)		16.700	21.300	12.500	8.708	n. p.

- v različnih izobraževalnih, informativnih, otroških in mladinskih ter kulturno-umetniških oddajah pripravljamo vrsto vsebin, ki obravnavajo življenje in integracijo invalidov. Zlasti v oddajah *Dobra ura* in *Dobro jutro* so te vsebine obravnavane večkrat tedensko, pogosto tudi v oddaji *Tednik* in številnih drugih. Na Radiu Slovenija ravno tako posebno pozornost namenjajo invalidskim vsebinam. Podajajo informacije za invalide, reševanje problematike invalidov ter integracija invalidov pa sta temi, ki sta vključeni v vse programske pasove z različnimi žanri, oblikami in trajanjem. Uredništvo športnega programa spremlja vse mednarodne tekme in poročila o dosežkih naših športnikov invalidov, aktualna invalidska problematika je del novic osrednjih informativnih oddaj ter drugih oddaj Radia Slovenija.

3. Multimedijski center (MMC) RTV Slovenija izvaja naslednje aktivnosti:

- Oddelek za podnaslavljanje oddaj za gluhe in naglušne, ki deluje v sklopu MMC, že od leta 1996 izvaja podnaslavljanje oddaj prek teleteksta. Na mesečni ravni je na prvem in drugem programu trenutno podnaslovljenih preko 800 oddaj. Podnasloviti se poskuša čim več oddaj iz vseh uredništev. Podnaslavlja se oddaje, ki so posnete vnaprej (risanke, dokumentarci, nadaljevanke, filmi ...) ter ponovitve oddaj. V živo se podnaslavlja dnevno-informativne oddaje (*Poročila*, *Dnevnik*, *Odmevi*).
- MMC je v letu 2012 na podlagi »Javnega razpisa za sofinanciranje projektov razvoja e-storitev in mobilnih aplikacij za javne in zasebne neprofitne organizacije 2012–2013«, katerega naročnik in izvajalec je Ministrstvo

za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, pridobil projekt, v okviru katerega se je izvedla posodobitev avdio/video arhiva. Posodobitev je vključevala tudi možnost spremljanja podnapisov na spletu in mobilnih napravah, vključno z barvnimi podnapisi. V spletni arhiv je bilo do sedaj dodanih že cca. 3.000 oddaj s podnapisi, vsak mesec pa je dodano cca. 150 novih.

- MMC že 8 let ponuja aplikacijo MMC RTV Govorec (<http://www.rtv slo.si/govorec>), aplikacijo za slepe in slabovidne, ki zapisane novice pretvarja v zvočni zapis.

V kratkem bo ob sodelovanju več enot in uredništev zaživela tudi spletna stran, namenjena lažji dostopnosti senzornim invalidom do vsebin RTV Slovenija. Na spletni strani bo zbran arhiv vseh oddaj, ki so pripravljene v tehnikah, prilagojenih senzornim invalidom. Na omenjeni spletni strani bodo tudi druge aktualne in izobraževalno-svetovalne vsebine, ki bodo zadevale predvsem integracijo invalidov v družbo.

Ivan Oven

Viri:

- Mnenje Sveta za elektronske komunikacije RS o enakopravni dostopnosti do programskih vsebin v RS,**
- Poročilo RTV SLO o invalidskih vsebinah v programih televizije, regionalnih centrov in multimedijskega centra za obdobje od septembra do decembra 2014,**
- Poročilo o ugodnostih in programskih aktivnostih za invalide, ki jih izvaja RTV Slovenija v letu 2014,**
- Poročilo o uresničevanju Akcijskega programa za invalide za leto 2014.**

Srečanje s člani Društva gluhih in naglušnih Celje

V sredo, 20. aprila 2016, smo bili člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje povabljeni na družabno srečanje s člani Društva gluhih in naglušnih Celje. Ob 14. uri smo se zbrali pred našim društvom in šli na avtobus. Najprej smo se odpeljali do glavne avtobusne postaje v Žalcu, kjer nas je pričakal gospod Milan, podpredsednik celjskega društva. Z veliko mero dobre volje je poskrbel za sproščeno pot do ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva. Tam sta nas s svojimi člani pričakala predsednik in sekretarka celjskega društva, Aleš in Sibila. Pridružila se nam je tudi Duška, tolmačka slovenskega znakovnega jezika. Skupaj smo na kratko poklepetali, nakar smo se odpravili na vodeni ogled muzeja, ki se nahaja v stari sušilnici hmelja. Seznanili smo se z zgodovino hmeljarstva in pivovarstva, spoznali hmeljarsko tehnologijo, hmeljarske običaje in še mnogo drugih zanimivosti. Ob koncu ogleda smo se podružili v pivnici muzeja, kjer

je vsak lahkookusil kozarček temnega piva, nato je sledilo skupinsko fotografiranje. Ob 17. uri smo pot nadaljevali do 120 let stare Cerkve lurške Matere Božje v Migojnicah. Tukaj je tudi lepa razgledna točka, ki omogoča pogled na plantažo sadnega drevja podjetja Mirozan, plantaže hmelja, Žalec, Celje in tako naprej. Pod cerkvijo smo se ustavili pri

Cerkev lurške Matere Božje v Migojnicah

Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva

Vladimirju, članu celjskega društva. Preden smo si ob domačih dobrotah izmenjali informacije o dogodivščinah vsakdanjega življenja ter o izkušnjah s slušnimi aparati in se povesečili ter nasmejali raznolikim šalam, sta nas nagovorila predsednika obeh društev in poudarila pomen druženja gluhih in naglušnih. Ob 19.30 smo se poslovili in se odpravili nazaj proti Velenju.

Janja Krajnc

Letovanje v Kranjski Gori

Nekateri pravijo, da je maj najlepši mesec, morda pa je res, vsaj za nas, ki smo bili udeleženci psihosocialne rehabilitacije v Kranjski Gori.

Kip kozoroga na jezeru Jasna

Prvi dan smo porabili za spoznavanje s člani iz drugih društev, saj smo bili iz različnih krajev. V zadnji skupini so bili člani iz Kopra, Nove Gorice, Ljubljane, Kranja, seveda pa tudi mi iz Velenja. Moram povedati, da smo se med sabo pomešali in s prijetnim druženjem preživeli prekrasne dneve. Vreme nam je bilo naklonjeno, tako da smo se lahko udeležili vseh programov ter pohodov, ki nam jih je pripravila Lada. Resnica je, da vse lepo prehitro mine, tako je bilo tudi tokrat. Morali smo domov, sledili so poslavljanje, obljube, da ostanemo v stiku, ter upanje, da se še kdaj takole zberemo in preživimo lepe dni, ki nam jih omogoča Zveza.

Krašovec Milica

Tradicionalni pohod na Tuševo

V soboto, 7. 5. 2016, smo se člani MDGN Velenje odpravili na tradicionalni pohod. Ob 9. uri smo se zbrali pred društvom, oblekli enotne majice in se po kratkem klepetu odpravili na pot proti turistični kmetiji Tuševo, ki se nahaja na atraktivni razgledni točki s pogledom na Šaleško dolino.

Vodstvo skupine je prevzel Franc Kos, dober poznavalec pohodniških poti v okolici Velenja, ki je med pohodom povedal marsikatero zanimivost. Pot nas je sprva vodila ob reki Paki skozi naselje Šalek, nato pa skozi gozd. Vseskozi so nas spremljale dišave cvetočih cvetic, petje ptic, veseli in nasmejani obrazi ter živahen klepet in glasen smeh. Na polovici poti smo naredili kratek odmor in ga izkoristili za hitro malico, sladkanje z bomboni in degustacijo domačega orehovega likerja. Tema, ki je bila zelo aktualna skozi celotno pot, je bila nedavna pozeba zaradi mraza in snega teden dni nazaj. Glede na pretekle vremenske razmere smo se zelo veselili lepega in toplega vremena, ki je bilo kot nalašč za takšen potep. Po dobri uri in pol hoda smo prispeli na 618 metrov visoko ležečo kmetijo Tuševo, kjer nas je pričakal naš član muzikant Franc Jurko, ki je s harmoniko poskrbel za plesno vzdušje. Dogajanje smo prestavili v notranje prostore, kjer so nas postregli z odlično enolončnico in ajdovimi žganci. Po malici smo ob kavi in veseli glasbi zaplesali in se dodobra nasmejali. Okoli 13.30 smo se počasi odpravili nazaj v dolino. Tokrat smo izbrali pot mimo ruševin gradu Ekenštajn in šaleškega gradu. Ker se je pripravljalo k nevihti, smo bili vsi zelo zadovoljni in veseli, da nam je bilo vreme skozi celoten pohod naklonjeno. Dan, ki smo ga preživeli skupaj, je bil zelo lep, pozitiven, koristen in zaradi stika z naravo tudi zelo sproščujoč. Hvala vsem udeležencem za čudovit in zabaven dan!

Janja Krajnc

Vtisi s pohoda

Mesec maj je v našem društvu štartni mesec, namenjen pohodu na Tuševo. Franc in Urška sta določila, da bo to letos 7. maj. Franc Kos je bil zadolžen, da nas popelje na cilj. Sobota je bila sončna, mi pa že kar nestrpní, da se podamo na pot. Bilo nas je kar lepo število, pa še vsi smo bili ponosni na svoje spominske majčke, na katerih je bilo lepo napisano, iz katerega društva smo. Pot je bila strma in kar dolga, mi pa smo ovire premagovali dobre volje. Vedeli smo, da nas na koncu čaka lepo

druženje ob topli in dobri enolončnici na turistični kmetiji Tuševo. Ker nam je igral na harmoniko naš član Franc Jurko, smo nič utrujeni tudi zaplesali. Nazaj smo šli zares prešerne volje in zelo nagajivi.

Moram povedati, da nas je tudi naša nadomestna tajnica zelo dobro spremljala, saj je bila prvič z nami, bravo, Janja. Vse današnje pohodnike sprajšujem, kdaj gremo spet na pohod.

Takih pohodov si želimo še veliko, saj nam je bilo skupaj zares lepo.

Milica Krašovec

Skupinska pred pohodom

Vtisi s pohoda

Sedmega maja smo se zbrali pred društvom. Imeli smo pohod na Tuševo. Ker mož zaradi zdravstvenih težav ni mogel iti zraven, sem se odločila, da grem jaz. Ker še nikoli nisem bila na Tuševem, sem bila vesela, da bom v dobri družbi prvič osvojila ta hribček. Bilo je zelo razgibano, med potjo je predsednik delil zdravilo za dobro kondicijo, na cilju pa nas je pričakal Franc Jurko s svojo harmoniko. Vzdušje je bilo na vrhuncu in tudi moj strah, kako se bom sporazumevala z gluhihimi člani, je izginil, saj sem razumela vse in vsakega brez težav, pa čeprav ne znam kretati. Ura plesa, vriskanja in smeha je vse prehitro minila, nekdo je še rekel: »Naredimo skupno sliko, potem pa moramo proti domu.«

Naslednjega pohoda se zelo veselim in ga komaj čakam.

Sonja Triglav

Prvi mednarodni sejem – Medical v Gornji Radgoni

Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota se je odzvalo povabilu na udeležbo 1. mednarodnega sejma sodobne medicine, ki je potekal v Gornji Radgoni od 14. 4. do 16. 4. 2016. Sejma se je udeležilo 110 razstavljalcev iz treh držav, ki so ponujali številna brezplačna merjenja in posvetovanja. Imeli so tudi pestro ponudbo in širok nabor izdelkov.

Naš razstavni prostor

Naše društvo pa je obiskovalcem nudilo svetovanje o nabavi in nošenju slušnih aparatov, tehničnih pripomočkov, informacije, do česa so upravičeni, še posebej pa smo ljudi seznanjali s pravicami glu-

Okrogla miza

he osebe do tolmača. Ozaveščali smo obiskovalce tudi o tem, s kakšnimi ovirami se srečujejo gluhi in naglušni ljudje v vsakdanjem življenju in kako jih uspešno odpravljati.

V petek, 15. 4. 2016, smo v okviru sejma skupaj z URI Soča izvedli tudi okroglo mizo na temo Invalidi in pomen tehničnih pripomočkov v procesu rehabilitacije in na delovnem mestu.

Grega Balažič

Druženje ob knjigah v prostorih Društva gluhih in naglušnih Posavja

Ponovno smo organizirali srečanje

Ob knjigah in ostalem knjižničnem gradivu se v prostorih društva srečujemo že več kot petnajst let. Prvi stiki članov društva s knjižnico segajo v leto 1999. Takrat smo se najprej spoznavali in po-

skušali ugotoviti, ali gluhi uporabljajo in potrebujejo splošno knjižnico. Izvedli smo anketo in odgovori so nakazali potrebo gluhih po sodelovanju s knjižnico. Sledili so prvi obiski članov društva v knjižnici. Kmalu pa smo ugotovili, da jim dostava knjižničnega gradiva na sedež društva še najbolj ustreza. Na začetku smo jih z gradivom obiskovali bolj poredkoma, zadnjih nekaj let pa jih obiskujemo redno, enkrat mesečno.

V okviru projekta Živim in se veselim s knjižnico že od leta 2007 vsak mesec enkrat, od septembra pa tja do meseca junija, iz Valvasorjeve knjižnice Krško prinašamo na sedež društva kolekcije knjig in drugo knjižnično gradivo. Knjige pripravljamo po lastni

izbiri in presoji, včasih pa tudi na pobudo in željo uporabnikov. Ob skupnih prebiranjih pregledamo knjižne novosti in poiščemo poučne knjige, ki jih potem člani društva uporabijo ob različnih priložnostih. Knjige, ki jih dostavimo, so lahko za sprostitvev in užitek, velikokrat pa služijo kot uporabno priročno gradivo. Člani društva knjige in revije večkrat odnesejo domov in jih uporabijo v vsakodnevnem življenju. Tako so jim lahko zanimive knjige o vrtnarjenju, sadjarstvu, kuhanju, športu, masaži ... Izposojajo pa si tudi različne leposlovne knjige.

Društvo za svoje člane pripravlja veliko različnih delavnic in razne oblike izobraževanj, pri katerih ravno

tako lahko uporabijo priročno knjižno kolekcijo, zlasti tisto, pri kateri je veliko slikovnega gradiva.

Sodoben način življenja zahteva, da se nenehno izobražujemo in da smo seznanjeni z novimi informacijami. Znanje je zelo pomembno za vsakega posameznika in družbo kot celoto. Tako so lahko tudi za gluhe in naglušne ljudi knjižnice s svojimi bogatimi zbirkami dober vir informacij, ki jim pomagajo pri pridobivanju znanja ter osebni in duhovni rasti.

Antonija Amon,
Valvasorjeva knjižnica Krško

Ekскурzija v Goričko in Radence

Članice in člani Medobčinskega društva gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče smo se v mesecu marcu ob dnevu žena in dnevu 40 mučnikov odpravili na ekskurzijo v Goričko in Radence.

Udeleženci ekskurzije

Najprej smo obiskali Doživljajski park Vulkanija. Skozi slike, besede in filme smo spoznali moč vulkanov in vulkanske pojave. S pomočjo 3D-stereo-

skopskih filmov smo doživeli nastanek vesolja, razmah življenja, izbruh vulkana na Goričkem ter se sprehodili po lavini cevi.

V Hotelu Radin

Popoldan smo poizkusili vodo iz slatinskega vrelna v Nuskovi in se ustavili še v Radencih, kjer smo imeli voden ogled zdravilišča.

Vanja Godec

Čestitka Stanku Kacu za 70 let

*Ko človek bi vedel, kako čas hiti,
jih 70 mine, pa se ti ne zdi.
Živeti je treba naprej,
nikoli obupat, veseli se naprej.*

*Sedemdeset let dosežek je, ki kar tako
ni ga za jemati ... ne doseže jih vsakdo!
Življenju vanje mnogo uspelo je vložiti,
od njega mnogo dobrega da se še dobiti!*

*Zato ujemite čim več trenutkov sreče,
da boste z njimi krepili in bogatili
vse lepe stvari!*

Vse dobro in lepo želi

Društvo gluhih in naglušnih Koroške

Naš jezik je v naših rokah. Z znakovnim jezikom gluhi zmoremo!

Društvo gluhih in naglušnih Koper, ki deluje kot eno izmed trinajstih tovrstnih društev na Slovenskem in je reden član Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ter šteje 300 članov, že sedem let uspešno vodi predsednica Antonija Selišnik ob pomoči sekretarke Sonje Bordon.

Koprsko društvo pokriva območja desetih občin južne Primorske in uresničuje osnovno nalogo društva, to je pomoč gluhim in naglušnim na vseh življenjskih področjih, še zlasti pri preprečevanju socialne izključenosti, ki pride predvsem zaradi komunikacijskih težav.

»Posebnost koprskega društva je v tem, da delujemo na dvojezičnem območju, ob uporabi italijanskega znakovnega jezika. Tako še zlasti v poletnem času v društveno pisarno na Župančičevo ul. 18 prihajajo turisti, gluhi iz sosednjih društev in Italije ter druge osebe po informacije.

Člani društva

Trudimo se, da bi znakovni jezik spoznala širša skupnost. Tako smo pričeli sodelovanje s koprsko osnovno šolo, kjer je šest oddelkov nižjih razredov redno prihajalo k nam na obiske in zanje smo priredili učne delavnice. Povezujemo se tudi s fakultetami in klubom študentov koprške občine ter želimo biti prepoznavni v prostoru, kjer delujemo. Sicer pa se aktivno vključujemo in izvajamo posebne socialne programe, kot so usposabljanje za aktivno življenje in delo, kulturne in interesne dejavnosti, rekreacijo in šport ter informativno dejavnost. V vse te programe je bilo vključenih približno 650 oseb. V lanskem letu nam je bila Aleksandra Prelas v veliko pomoč v programu javnih del, žal pa letos ne bomo imeli osebe, ki bi se vključila v ta program. Največ dela opravimo na področju usposabljanja gluhih in naglušnih oseb za aktivno življenje in delo ter pri razreševanju vseh še tako drobnih življenjskih problemov, s katerimi se slišče osebe niti ne obreme-

njujejo. Lani so nekatere naše osebe že dobile tehnične pripomočke, ki jim po Pravilniku o tehničnih pripomočkih pripadajo,« je v poročilu o delu v letu 2015 na občnem zboru Društva gluhih in naglušnih Koper poudarila sekretarka Sonja Bordon.

Prejemniki priznanj za dolgoletno delo

Po besedah predsednice Antonije Selišnik pa so v koprskem društvu v lanskem letu nadvse slovesno in delovno obeležili 60-letnico delovanja. Tretjo soboto v septembru so počastili 56. mednarodni dan gluhih v Portorožu in tako gostili 550 oseb. Na slovesnosti, ki je potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Boruta Pahorja, so sicer pogrešali koprskega župana, slavnostni govornik pa je bil poslanec državnega zbora Timotej Pirjevec.

V lanskem letu so v koprskem društvu gluhih in naglušnih izpopolnili računalniški program za počitnikovanje, ki omogoča članom, da se sami prijavljajo prek e-rezervacije. Člani so dobili že prve tehnične pripomočke, medtem ko so na Zvezi odprli Center za razvoj slovenskega znakovnega jezika. Naglušni pa se pretežno vključujejo v oblike družabništva z gluhihimi. Vseh programov, ki jih je koprsko društvo organiziralo, se je udeležilo kar 650 oseb. Medtem ko v maju organizirajo izlet, se bodo na počastitev mednarodnega dneva gluhih letos podali v Murško Soboto.

Na občnem zboru društva v Kopru, kjer so sprejeli tudi program dela za tekoče leto in višino članarine, ki ostaja ista kot v preteklem letu (12 evrov oz. 7 evrov za študente in brezposelne), so podelili tudi priznanja oz. spomin (fotografijo) za uspešno štiridesetletno sodelovanje v društvu. Prejeli so jih: Milan Šuc iz Pliskovice, Levin Rodica iz Sežane (oba iz kraške podružnice, ki šteje 80 članov) ter Miloš Sardoč in Jože Selišnik (oba iz Kopra).

Olga Knez

12. dravinjski turnir v ribolovu za gluhe in naglušne

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v soboto, 23. 4. 2016, na ribniku Iršič v Žabljeku organiziralo že 12. dravinjski turnir v ribolovu za gluhe in naglušne.

Udeleženci turnirja

Zbrane je pozdravil vodja ribičev konjiškega društva gluhih in naglušnih Alojz Govedič, ki je predstavil tudi pravila tekmovanja. Tekmovanje je potekalo od 8.15 do 12.15, in sicer tako ekipno kakor tudi posamezno.

Društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče sta zastopali kar dve ekipi, sicer pa so se turnirja udeležili še ribiči iz Društva gluhih in naglušnih Ljubljana, Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Velenje, Društva gluhih in naglušnih Koroška in Društva gluhih in naglušnih Severne Primorske. Turnir je bil uspešno izpeljan, ribiči pa so skupaj ulovili 134.700 kg rib.

Vanja Godec

Rezultati – POSAMEZNO

IME IN PRIIMEK	DRUŠTVO	TEŽA v gramih	MESTO
Igor Mežnar	DGN Ljubljana	33.250	1.
Alojz Govedič	MDGN Slov. Konjice, Vitanje, Zreče A	31.100	2.
Albin Šmidlehner	DGN Koroške	17.400	3.

Rezultati – ekipno

IME IN PRIIMEK	DRUŠTVO	TEŽA v gramih	SKUPAJ TEŽA	UVRSTITEV
Matevž Marinko	MDGN Slov. Konjice, Vitanje in Zreče A	5.700	45.000	1.
Alojz Govedič		31.100		
Peter Kvas		8.200		
Ivan Vačovnik	DGN Ljubljana	1.900	38.350	2.
Igor Mežnar		33.250		
Klemen Žnidar		3.200		
Marjan Knez	DGN Koroške	0	23.000	3.
Albin Šmidlehner		17.400		
Igor Časar		5.600		

Prejemniki pokalov ekipno

Prejemniki medalj posamično

Privoščite si oddih!

V HRIBIH

Apartmaji Kranjska Gora

V TOPLICAH

Apartmaji Moravske toplice

NA MÖRJU

Apartmaji Piran

Avtokamp Fiesa

Hotel Fiesa

Več informacij dobite na www.zveza-gns.si pod zavihkom rezervacije in predstavitev počitniških kapacitet, kjer svoj oddih lahko tudi rezervirate ali v društvih.